

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง
อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

POLITICAL PARTICIPATION OF PEOPLE IN NONDINDAENG
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, NONDINDAENG
DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

การค้นคว้าอิสระ

ของ

วนิตา แววงค์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	วนิดา แววงค์		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน	ที่ปรึกษา	
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้านได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง และด้านการตรวจสอบทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปในแต่ละหน่วยเลือกตั้งตามสัดส่วนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open Form) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.9539 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการตรวจสอบทางการเมือง และด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อเทศบาลตำบลโนนดินแดง คือควรมีการปรับปรุงและรักษาความสะอาดถนนและรางระบายน้ำ ในเขตเทศบาลรวมทั้งการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ควรปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เสียงไร้สายของเทศบาลให้ใช้งานได้ดีและทั่วถึงทุกชุมชน และควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล ตามลำดับ

TITLE Political Participation of People in Non Din Daeng Subdistrict Municipality, Non Din Daeng District, Buriram Province

AUTHOR Vanita Weavwong

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan	Advisor
Associate Professor Prasit Suwannarak	Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2010

ABSTRACT

The objective of this research was to study the political participation of people in Non Din Daeng Subdistrict Municipality, Non Din Daeng District, Buriram Province in 4 aspects, namely: 1) right for voting participation; 2) voting public relation; 3) political membership/political group; and 4) political checking. The subjects were 367 people who were at least 18 years old, selected by using the Table of Krejcie & Morgan and simple random sampling, respectively. The instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire including checklist, rating scale, and open form with its reliability at 0.9539. The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows:

1. The political participation of people in Non Din Daeng Subdistrict Municipality, Non Din Daeng District, Buriram Province as a whole was at less level. When considering at each aspect, it was found that the right voting was at moderate level; whereas, other aspects were at less levels. The ranking from the high to the low means were: 1) right use for voting; 2) political public relation; 3) political checking; and 4) political membership/political group, respectively.
2. The additional suggestions and opinions of people towards Non Din Daeng Subdistrict Municipality were: 1) the roads and track drainages in municipality including garbage destroying and excretion should be improved and kept clean; 2) the wireless public relation should be improved to be better and reached the people thoroughly; and 3) people's participation in operating other activities should be promoted, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน คณะนวัน ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจ ทานและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ จำสปีโทสันติ นรสีห์ ปลัดเทศบาลตำบลโนนดินแดง คุณเดือนใจ ชุมสงฆ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนดินแดง และอาจารย์ ดร.กระพัน ศรีงาน อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความกรุณา พิจารณา ตรวจสอบ แนะนำแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยจนกระทั่งสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ นายสมชัย กอชัยศิริกุล นายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง และ จำสปีโทสันติ นรสีห์ ปลัดเทศบาลตำบลโนนดินแดง ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้มาศึกษาเล่าเรียนต่อในระดับปริญญาโทด้วยทุนของเทศบาล ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับจากการศึกษานำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อเทศบาลให้มากที่สุดเต็มกำลังความสามารถ เพื่อร่วมส่งเสริมให้เทศบาลมีความเจริญยิ่งขึ้นไป และขอขอบพระคุณผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชนทุกหมู่ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณแม่บัวสอน แววงค์ นื่องๆ และพี่น้อง เพื่อน ๆ พนักงานเทศบาลทุกท่านที่เป็นกำลังใจ ตลอดจนขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่น 9 ศูนย์นางรองทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุน จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จตามเป้าหมายดังที่คาดหวังไว้

ประโยชน์ และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่ บิคา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต ผู้มีพระคุณทั้งหลาย ตลอดจนถึงบูรพจารย์ คณาจารย์ที่ได้อบรม สั่งสอน ให้มีสติ สมาธิ ปัญญา ให้กับผู้วิจัยนี้ตลอดไป.

วนิดา แววงค์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.....	6
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	26
แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	30
การเลือกตั้งท้องถิ่น.....	33
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล.....	35
บริบทของเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	70
วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	75
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	75
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	81
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องแบบสอบถาม.....	85
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	87
ภาคผนวก ง แบบสอบถามสำหรับงานวิจัย.....	89
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	97

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรของเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.....	42
2 โรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง.....	43
3 โรงเรียนบ้านน้อยสะแกกวน.....	44
4 โรงเรียนรุ่งนภาอนุสรณ์ศาสตร์.....	44
5 โรงเรียนปริยัติธรรมวัดโนนดินแดงใต้.....	44
6 โรงเรียนร่มเกล้า.....	45
7 จำนวนอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีของหน่วยงานต่างๆ ในเทศบาลตำบลโนนดินแดง...	46
8 สถิติรายรับจริงของเทศบาลตำบลโนนดินแดง ปีงบประมาณ 2549 -2551.....	47
9 สถิติรายจ่ายจริงของเทศบาลตำบลโนนดินแดงปีงบประมาณ 2549 -2551.....	48
10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
11 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ในภาพรวมและรายด้าน.....	62
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	63
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง.....	64
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง.....	66
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ด้านการตรวจสอบทางการเมือง.....	67
17 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของทุกประเทศล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันคือต้องการที่จะสร้างความมั่นคงของชาติ โดยมุ่งให้ประชาชนในประเทศมีความสุข แต่เดิมการปกครองส่วนใหญ่จะมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ศูนย์กลางของประเทศเพราะในสมัยก่อนจำนวนพลเมืองของประเทศยังมีน้อย ภาระงานและกิจกรรมที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนมีไม่มากนัก ต่อมาเมื่อประชาชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความสลับซับซ้อนในสภาพความเป็นอยู่ รัฐบาลเริ่มให้บริการหรือดูแลไม่ทั่วถึงทำให้ศักยภาพของรัฐบาลที่บริหารประเทศเพียงองค์กรเดียวไม่อาจสนองต่อการบริการและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง จึงเกิดแนวความคิดในการแบ่งอำนาจการปกครองและการกระจายอำนาจในการบริหารการปกครองไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาล สามารถสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงกับความ เป็นจริงที่ชุมชนต้องการ

แนวความคิดในการให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้มีการปกครอง และบริหารกันเอง นั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) หลักการกระจายอำนาจการปกครองนี้ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยมีความเป็นอิสระ ปลอดจากการชี้นำของรัฐบาล มีความสามารถที่จะสนองความต้องการของพลเมืองในท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ในด้านนโยบายที่สำคัญๆ ยังคงต้องยึดตามแนวนโยบายแห่งรัฐอยู่ เช่น นโยบายการเงินการคลัง นโยบายการป้องกันประเทศ เป็นต้น ดังนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการที่จะดำเนินกิจกรรมการบริหารของตนเองได้ แต่อีกส่วนหนึ่งนั้นรัฐบาลยังคงคงความเป็นเอกสิทธิ์ในการควบคุมไว้ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาสภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความมั่นคงของชาติไว้นั่นเอง ดังนั้นแนวความคิดในการจัดการปกครองท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นได้มีอิสระในการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมทางการบริหาร มีสิทธิมีเสียงดำเนินการปกครองกันเองอันเป็นรากฐานตามวิถีทางของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร ที่ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การหาเสียงสนับสนุน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้นทำให้เกิดความรับผิดชอบ ความหวงแหน และปกป้องต่อสิทธิผลประโยชน์ที่พึงได้รับ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ดีในการพัฒนาการเมืองในระดับชาติต่อไป แต่ประโยชน์

ของการปกครองท้องถิ่นที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ก็คือ เหตุผลที่ว่าไม่มีผู้ใดจะรู้ถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีที่สุด เท่ากับบุคคลในท้องถิ่นนั้น ซึ่งในการนี้จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ได้เรียนรู้ถึงกระบวนการเมือง การปกครอง และการบริหารท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดผู้นำท้องถิ่นที่ก้าวมาเป็นผู้นำในระดับชาติต่อไป และยังเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของนักรัฐศาสตร์เสรีนิยมที่ให้การสนับสนุนการปกครองตนเองของท้องถิ่นด้วยทัศนะที่ว่า เป็นการสนับสนุนประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิ มีเสียง ดำเนินการปกครองตนเอง อันเป็นรากฐานและวิถีทางการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย (ประหยัด หงส์ทองคำ และอนันต์ เกตุวงศ์. 2524: 14)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 4 หมวดที่ 5 หมวดที่ 6 หมวดที่ 9 และหมวดที่ 10 รวมทั้งหมด 22 มาตรา โดยกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงานตามสมควร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยได้แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบด้วยกัน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งแต่ละรูปแบบนั้นมีลักษณะ โครงสร้างและการบริหารงานแตกต่างกันออกไป เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีความสำคัญรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในหมู่ประชาชน เป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนที่มีระดับความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ ที่มีการจัดตั้งในระยะเวลาเดียวกัน การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนั้น ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 ซึ่งเริ่มได้มีการจัดตั้งเทศบาล ในปี พ.ศ. 2478 โดยกำหนดรูปแบบเทศบาลออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร (สนธิ์ บางยี่ขัน และวิทยา นภาศิริกุลกิจ. ม.ป.ป.: 47)

เทศบาลตำบลโนนดินแดง เป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็ก ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีประชาชนจากหลายที่เข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐาน มีความแตกต่างกันหลาย ๆ ด้าน ทั้งภาษา และขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม สมัยก่อนถือว่าเป็นพื้นที่สีแดง มีการต่อสู้ทางการเมืองกันรุนแรง ปัญหาของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงนั้น ที่ผ่านมาการเมืองในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงมีการต่อสู้แข่งขันกันอย่างรุนแรง ปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรือแม้กระทั่งการเมืองท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล

ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและการเข้าร่วมทางการเมืองไม่มากนัก ทำให้การบริหารและการพัฒนาของเทศบาลยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เทศบาลตำบลโนนดินแดง ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ปัญหาของเทศบาลคือการไม่เข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดการมีส่วนร่วม การคิดและการปฏิบัติงาน

ฉะนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานเทศบาลที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและผู้ได้รับการเลือกตั้งของเทศบาล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับใด เพื่อให้เทศบาลตำบลโนนดินแดงจะได้นำไปวิเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาเทศบาลทางการเมืองต่อไป อันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนให้มากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพื่อทำให้การเมืองการปกครองได้พัฒนาเป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้นไปในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงและเทศบาลตำบลอื่น ๆ ทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง และการตรวจสอบทางการเมือง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล โนนดินแดง จำนวน 7,051 คน สำนักงานเทศบาลตำบล โนนดินแดง 2552

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตาราง เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปในแต่ละหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล โนนดินแดง อำเภอ โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยความสมัครใจ โดยการแสดงออกทางความคิดเห็น การรวมตัวกัน การเลือกตั้ง การกระทำและการปฏิบัติกิจกรรมของประชาชน การกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม การรณรงค์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมชุมนุมและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการบริหารงานของเทศบาล ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดให้ และกระทำด้วยความสมัครใจ ในการกระทำนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของผู้บริหารเทศบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม ใน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เช่นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกผู้แทนราษฎร และการเมืองท้องถิ่น เช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยผู้สมัครเลือกตั้ง พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองในการติดป้ายประชาสัมพันธ์ แจกแผ่นพับ ใบปลิวต่าง ๆ การร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ตนเองและผู้อื่นไปรับฟังการปราศรัยของนักการเมืองและพรรคการเมือง การสนใจติดตามข่าวสารในการปราศรัยของนักการเมืองและพรรคการเมือง

2.3 ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลืออื่น ๆ เช่นบริจาคเงิน สิ่งของ ช่วยเหลือนักการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การให้คำแนะนำบุคคลในครอบครัวหรือคนอื่นในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การสนับสนุนในการจัดตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การขอความช่วยเหลือจากนักการเมืองหรือกลุ่มการเมือง

2.4 ด้านการตรวจสอบทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณสมบัติของนักการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การสังเกตการณ์การลงคะแนนการเลือกตั้ง การการร้องเรียนให้ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ นักการเมือง และผู้บริหารท้องถิ่น การคัดค้านผลการเลือกตั้ง การตรวจสอบการปฏิบัติงานการบริหารงานของนักการเมือง การตรวจสอบการซื้อเสียงขายเสียง

3. เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

4. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิด ทฤษฎีของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและค้นคว้างานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงได้กำหนดกรอบไว้ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย
2. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิดการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การเลือกตั้งท้องถิ่น
6. การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล
7. บริบทเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า ประชาธิปไตย หมายถึงระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน คำว่า “ประชาชน” ในที่นี้มีได้หมายความว่าเฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น คนร่ำรวย คนยากจน เจ้าของที่ดิน หรือชาวนา แต่หมายถึงปวงชนทั้งชาติไม่ว่าจะเป็นคนยากคมีเงินอย่างไร หรือประกอบอาชีพใดก็ตาม ปวงชนเหล่านี้ย่อมมีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบในการปกครองประเทศร่วมกันและอย่างเสมอภาค

ในระบบประชาธิปไตย ถือความเห็นของปวงชนฝ่ายข้างมากเป็นเกณฑ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ในขณะเดียวกันสิทธิของปวงชนฝ่ายข้างน้อย ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งความเห็นฝ่ายข้างมากนั้น จะต้องเป็นความเห็นที่ก่อปรด้วยเหตุผลและเป็นธรรมด้วย เมื่อพิจารณาในแง่ของศีลธรรมแล้ว จะเห็นได้แจ่มแจ้งว่า ระบบประชาธิปไตยมีหลักการที่มีรากฐานสืบเนื่องมาจากศีลธรรมอย่างแท้จริง กล่าวคือ ระบบประชาธิปไตยเคารพในความเป็นธรรม (Justice) เหตุผล (Reason) เมตตาธรรม (Compassion) ความศรัทธาในมนุษยชาติ

(Faith in Man) และความเคารพในเกียรติภูมิแห่งมนุษยชน (Human Dignity) ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามประชาธิปไตย ดังนี้

เพลทเมน (Patemen). 1970: 22 - 27; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548: 11 - 12) ได้กล่าวถึงประชาธิปไตยว่า ตามทฤษฎีนั้นเป็นวิธีการเมืองหรือการจัดแจงทางการเมืองในระดับชาติ ที่บรรดาผู้นำทางการเมืองจำต้องแข่งขันกันเพื่อได้รับเสียงสนับสนุนโดยการเลือกตั้งเป็นระยะเวลาและอย่างเสรีจากประชาชน การเลือกตั้งนั้นจำต้องยึดหลักความเสมอภาคและทั่วถึง ประชาชนจำเป็นที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกผู้กำหนดนโยบายทางการเมือง และในการควบคุมผู้กำหนดนโยบายนำไปเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

วิสุทธิ โปธิแท่น (2524: 15; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548: 9) กล่าวว่า ประชาธิปไตยคืออะไร ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ให้ทุนแก่นักวิชาการมากกว่าหนึ่งร้อยคนเพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับคำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) ผลปรากฏว่า เมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นลง ได้มีข้อสรุปว่า ประชาธิปไตยถูกใช้เป็นคำอธิบายให้แก่ระบบการเมืองและสังคมทุกระบบที่ผู้ใช้ธิบายสนับสนุน

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรรณ (2546: 150; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548: 9) กล่าวว่า ถ้าเราจะนิยามตามอักษร (Nominal Definition) คำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Demos ซึ่งแปลว่าประชาชน กับ Kratein ซึ่งแปลว่า การปกครอง เมื่อรวมเป็นคำ Demokratia หมายถึง การปกครองโดยผู้ถูกปกครองหรือการปกครองโดยประชาชน สำหรับในภาษาไทยนั้น คำว่า “ประชาธิปไตย” มาจากคำว่า “ประชา” หมายถึง ประชาชนพลเมือง กับคำว่า “ธิปไตย” หมายถึง อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อรวมคำกันแล้ว ประชาธิปไตย ก็ จะหมายถึง อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน

สรุปความหมายของประชาธิปไตยที่กล่าวมาข้างต้นหมายถึง ระบอบการเมือง การปกครองที่ประชาชนใช้อำนาจปกครองตนเองโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิตที่ดีของมนุษย์ เป็นการปกครองที่สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง และสามารถควบคุมการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ มีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาที่ประชาชนต้องเคารพนับถือ และอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยโดยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด

หลักการของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยที่ดี ต้องยึดหลักอำนาจของปวงชน โดยยึดหลักแห่งเสรีภาพและความเสมอภาค เคารพในเสียงข้างมาก ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้หลักของประชาธิปไตยไว้ดังนี้

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2546: 371) ได้แบ่งหลักของประชาธิปไตยออกเป็น 5 ประการคือ

1. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty) ในหลักการข้อนี้จะเป็นเรื่องของ การให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยที่จะต้องเป็นของประชาชน เพื่อให้การปกครองเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง โดยประชาชนมีอำนาจในการเลือกผู้แทนที่จะเข้าไปปกครองและรวมไปถึงอำนาจในการถอดถอนผู้แทนที่ตนเองเลือกเข้าไปอีกด้วย
2. หลักเสรีภาพ (Liberty) ในหลักการข้อนี้จะเป็นการให้ความสำคัญกับเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเสรีภาพเหล่านี้จะต้องมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความเสมอภาคของประชาชน
3. หลักความเสมอภาค (Equality) หลักการในข้อนี้ให้ความสำคัญกับความเสมอภาค ถึงแม้ว่ามนุษย์เราจะเกิดมามีความแตกต่างกัน แต่ความแตกต่างเหล่านี้เป็นเพียงความแตกต่างทางกายภาพ สำหรับความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางโอกาส ซึ่งหมายถึงประชาชนจะมีโอกาสที่เท่ากันในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา
4. หลักกฎหมาย (Rule of Law) หลักการในข้อนี้จะให้ความสำคัญกับการบัญญัติกฎหมายที่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน โดยมีความชอบธรรม บังคับใช้กับประชาชนอย่างยุติธรรมมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติว่าจะใช้กับบุคคลใดหรือชนชั้นใด
5. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rules) ปัจจุบันประชากรของรัฐแต่ละรัฐนั้นมีจำนวนมาก ซึ่งคงเป็นการยากที่จะให้ทุกคนในรัฐมีความคิดเห็นเหมือนกัน ดังนั้น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยหลักการเสียงข้างมาก เพราะเสียงเอกฉันท์คงจะเป็นไปได้ยาก ส่วนการใช้เสียงข้างมากแค่ไหนเป็นเกณฑ์นั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญของปัญหา ถ้าสำคัญมากคงต้องใช้เสียงข้างมากที่มากกว่าครึ่งหนึ่ง อย่างไรก็ตามหลักการเสียงข้างมากนั้นก็ไม้อาจละเลยสิทธิของเสียงข้างน้อยได้ ทั้งนี้ต้องมีหลักประกันที่ให้ความคุ้มครองกับเสียงข้างน้อย เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงข้างมากส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงเสียงข้างน้อย

สุจิต บุญบงการ (2546: 12 - 16; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548: 9 - 11) ได้อธิบายหลักการของระบอบประชาธิปไตย ไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักเหตุผล นักปราชญ์ในอดีตหลายท่านเชื่อว่า “มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผล จนกระทั่งสามารถใช้เหตุผลที่ตนมี แก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ได้ รวมตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ” การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ส่งเสริมให้มนุษย์เอาชนะกันด้วยเหตุผล และเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้เหตุผลอย่างกว้างขวางเพื่อแสวงหาข้อตกลงที่ดีที่สุด อันจะเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองแม้จะเสียเวลามากก็ตาม ข้อตกลงหรือมติในระบอบประชาธิปไตยเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ได้มีโอกาสใช้เหตุผลอย่างกว้างขวาง รอบคอบ เท่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะรับได้ โดยหวังข้อตกลงหรือมติอันเกิดจากเหตุผลที่ดีที่สุดของมนุษย์ จะช่วยอำนวยประโยชน์และส่งเสริมให้มนุษย์ที่อยู่ภายใต้การปกครองดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

2. หลักความยินยอม การปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่นิยมการบีบบังคับขึ้นใจให้ประชาชนจำต้องยอมรับอำนาจปกครองของผู้ปกครองใครจะเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากผู้ถูกปกครอง โดยการเลือกตั้งที่แท้จริง บริสุทธิ์และยุติธรรม การอยู่ในตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของผู้ปกครองก็เช่นเดียวกัน ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของประชาชน นอกจากนี้หลักความยินยอมยังจะอำนวยประโยชน์แก่การปกครองในอันที่จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนด้วยดีอีกด้วย การบริหารราชการแผ่นดินจะบรรลุถึงเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่าย

3. หลักความเสมอภาค นักปรัชญาทางการเมืองหลายท่านมีความเห็นพ้องต้องกันว่า “ในระบอบประชาธิปไตย ความเสมอภาคมีความสำคัญยิ่งไปกว่าเสรีภาพ ทั้งนี้เพราะเสรีภาพนั้นประชาชนอาจจะมีได้ในการปกครองระบอบอื่น ๆ มากหรือน้อยเท่านั้น แต่ความเสมอภาคประชาชนจะมีได้ก็แต่เฉพาะการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น” ระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนจะมีความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้หลายด้านด้วยกัน เช่น ความเสมอภาคทางการเมือง นั่นคือ การที่ประชาชนทุกคนต่างมีสิทธิเลือกตั้งได้คนละคะแนนเหมือนกัน (One Man One Vote) นั่นเอง ส่วนความเสมอภาคอีกประการหนึ่งคือ ความเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่า ประชาชนมีโอกาสในการประกอบการทางเศรษฐกิจ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกันตามสติปัญญา กำลังความสามารถของแต่ละคนเป็นสำคัญ และประการสุดท้ายคือความเสมอภาคทางสังคม หมายถึง มนุษย์ย่อมมีความเท่าเทียมกันในการดำรงตนอยู่ในสังคม ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ไม่มีการสร้างระบอบอภิสิทธิ์ชนขึ้นในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความเท่าเทียมกันทางสังคมนั้นหมายถึงทุกคนย่อมมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีแห่ง

ความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ชาติกำเนิด อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา ฯลฯ ไม่เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม หรือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์กลุ่มหนึ่งมีอภิสิทธิ์เหนือมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่งได้

4. หลักเสรีภาพ นอกจากจะเป็นอำนาจของประชาชนที่จะป้องกันมิให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเกินขอบเขตแล้ว เสรีภาพยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะทำให้มนุษย์มีอิสระในการเรียนรู้ และใช้สติปัญญา เหตุผลอย่างแท้จริงต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ

5. หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบการเมืองสมัยใหม่เห็นว่าประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การตัดสินใจของผู้ปกครองต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม เช่นนี้โดยหลักแล้วถือว่าเป็นการยอมรับในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมมิได้ทั้งแบบสมัครใจกับแบบเจาะจง ตั้งแต่การออกคะแนนเสียงเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น ไปจนถึงการชุมนุมประท้วง การใช้ความรุนแรงเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่งแต่ไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

6. หลักความเท่าเทียมกัน ทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกัน ภายใต้กฎหมาย และทางการเมือง แต่ไม่ได้รวมถึงความเท่าเทียมกันทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม แต่หมายรวมถึงทุกคนต้องได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน ส่วนเสรีภาพของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย จะได้รับการประกันจากรัฐในรูปของกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสูงสุดของรัฐคือรัฐธรรมนูญ เสรีภาพประการสำคัญที่ประเทศระบอบประชาธิปไตยกำหนดรับรอง และให้การคุ้มครองก็ได้แก่

6.1 เสรีภาพในการนับถือศาสนา

6.2 เสรีภาพในการพูด การเขียน และการแสดงความคิดเห็น

6.3 เสรีภาพในการพิมพ์ การโฆษณา

6.4 เสรีภาพในร่างกาย และความปลอดภัย

6.5 เสรีภาพในทรัพย์สิน

6.6 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

6.7 เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายที่อยู่หรือการไปมาหาสู่

6.8 เสรีภาพในเคหสถาน

6.9 เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหกรณ์ สหพันธ์หรือหมู่คนอื่น

6.10 เสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง

7. หลักการปกครองตนเอง การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนปกครองตนเอง แม้ในปัจจุบันจะเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีผู้แทน หลักการนี้ก็ยังมี

ความสำคัญอยู่อย่างมั่นคง เพียงแต่ว่าประชาชนได้ใช้อำนาจในการปกครอง โดยผ่านกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่เท่านั้น ซึ่งมีหลักการที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

- 7.1 ยอมรับว่าประชาชนมีอำนาจ และใช้อำนาจปกครองตนเอง
- 7.2 ให้ประชาชนเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนในการดำเนินการทางการเมือง
- 7.3 การเลือกตั้งผู้แทนนั้นจะต้องกำหนดให้ประชาชนโดยทั่วไปมีสิทธิ (General Suffrage)
- 7.4 วิธีการเลือกตั้งต้องเป็นไปตามหลักการเลือกตั้งที่แท้จริง
- 7.5 ผู้แทนของประชาชนจะต้องตัดสินใจแทนประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชนและใช้หลักเสียงข้างมากในการทำงาน (Majority Rule)
- 7.6 ในการตัดสินใจปัญหา และการตกลงใจแทนประชาชนนั้น ผู้แทนไม่จำเป็นต้องปรึกษากับผู้ออกเสียงเลือกตั้งทุกกรณีไป เพราะถือว่าได้รับมอบความไว้วางใจจากประชาชนแล้ว โดยการเลือกตั้ง

จากหลักที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าระบอบประชาธิปไตยยกย่องและให้ความสำคัญกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองอย่างยิ่ง ความสำเร็จหรือล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความสามารถ และคุณสมบัติของประชาชนในการปกครองตนเองเป็นสำคัญ จะต้องมีการให้การศึกษาและพัฒนาพลเมืองให้เข้าใจในคุณค่าของการปกครองตนเองอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนมีการปฏิรูปทัศนคติของประชาชนเสียใหม่ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองอย่างถ่องแท้ มีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย

ความสำเร็จของประชาธิปไตยจะสำเร็จหรือไม่ก็มีปัจจัยหลายอย่างที่เอื้ออำนวยต่อการที่จะทำให้ประชาธิปไตยสำเร็จ ซึ่งทุกปัจจัยเหล่านี้ต่างก็เป็นจุดสำคัญในการทำให้ระบอบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำเร็จ คือ

จันทนา สุทธิจารี. (2544; 25 - 35; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548: 16 - 18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย 5 ประการได้แก่

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อริสโตเติล กล่าวว่า “ความสำเร็จทางการเมืองต้องอาศัยเศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน” ปัจจัยทางเศรษฐกิจมิได้มีส่วนเอื้ออำนวยประโยชน์แก่การปกครองก็หาไม่แท้จริงแล้วยังอำนวยประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ สังคมที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดีหรือสังคมที่พัฒนาเศรษฐกิจในระดับที่ดีแล้ว จะไม่มีปัญหาด้านการเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการบริหาร

และการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมและประชาชน เป็นที่ยอมรับว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่สิ้นเปลืองมาก เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย ความจริงข้อนี้จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีการพัฒนาธุรกิจในระดับสูง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็มีความเจริญมั่นคงควบคู่กันไป ในทางตรงกันข้ามประเทศที่ยังด้อยพัฒนาประชาธิปไตยก็ยังล้มลุกคลุกคลานไม่มั่นคง ความเจริญทางเศรษฐกิจนอกจากเป็นปัจจัยที่สำคัญที่รัฐบาลจะได้ใช้เงินงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาหรือให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางซึ่งย่อมจะเป็นที่พอใจแก่ประชาชน ประชาชนเองก็พอใจรัฐบาล สถานการณ์เช่นว่าย่อมเป็นผลดีต่อรัฐบาล อันที่จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน

2. ปัจจัยทางการศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่กว้างไกล การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของผู้มีการศึกษาย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล การศึกษาทำให้มนุษย์มีความตื่นตัว ต่อสู้ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประชาชนที่ขาดการศึกษาจะเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นต่อการปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น การศึกษานอกจากจะสอนให้คนเฉลียวฉลาดรู้จักคิดชอบชั่วดีแล้ว ยังสอนให้คนรู้จักหน้าที่ สิทธิเสรีภาพที่ตนพึงรับผิดชอบต่อสังคม รวมตลอดเป็นความสามารถที่จะใช้สิทธิเสรีภาพให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและตนเองอย่างแท้จริง

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรม ประชาธิปไตยเป็นบรรทัดฐานที่มนุษย์ยึดถือเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตัวในสังคมระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน หน่วยงาน หรือแม้แต่สังคมในระดับที่สูงขึ้นไปก็ตาม ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์เห็นถึงคุณค่าของประชาธิปไตย และได้ประพฤติปฏิบัติตนตามเกณฑ์ของประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน

4. ปัจจัยในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง การเมืองระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องของคนหมู่มากที่มาร่วมกันดำเนินกิจกรรม เพื่อความสำเร็จร่วมกัน แต่การรวมกันของคนหมู่มากต่างความคิด ผลประโยชน์ ภูมิหลัง ฯลฯ จะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีสิ่งมาเชื่อมความคิดที่แตกต่างกันให้เป็นความคิดเดียวกันได้ สิ่งที่จะเชื่อมความคิดของคนได้มีหลายระดับ เช่น ความรู้สึกเรื่องชาตินิยม ลัทธิการเมืองและที่สำคัญที่สุดก็คือ อุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งความเชื่อที่ถือว่าเป็นอุดมการณ์นั้นจะต้องเป็นระบบความคิดที่มีลักษณะสำคัญดังนี้

4.1 ความเชื่อนั้นได้รับการยอมรับร่วมกันในกลุ่มชน

4.2 ความเชื่อนั้นจะต้องเกี่ยวพันกับความสำคัญต่อกลุ่มชน เช่น หลักเกณฑ์ในการดำเนิน

ชีวิต

4.3 ความเชื่อนั้นต้องเป็นความเชื่อที่คนหันเข้าหากัน และใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตัวและการดำเนินชีวิตอย่างสม่ำเสมอในหลาย ๆ โอกาส

4.4 ความเชื่อนั้นต้องมีส่วนช่วยในการยึดเหนี่ยวคนในกลุ่มไว้ด้วยกัน หรือช่วยสนับสนุนหรือให้คนนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วย

การสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองให้บรรลุเป้าหมาย จะต้องกำหนดนโยบายทางการเมืองที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ ความต้องการของประชาชน รวมทั้งการจัดระเบียบองค์กรทางการเมืองให้เข้มแข็ง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง เพื่อจะทำให้อุดมการณ์ทางการเมืองบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

5. ปัจจัยในเรื่องชนชั้นในสังคมและระบบสังคม ชนชั้นมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อยอย่างที่ อริสโตเติล เคยกล่าวไว้ว่า “สังคมที่มีชนชั้นกลางมาก จะทำให้การปกครองมีผลดีและสะดวกขึ้น” การจำแนกชนชั้นในสังคมแต่เดิมมา ถือเอาฐานะทางเศรษฐกิจ ตระกูล วรรณะ เป็นเครื่องกำหนดชนชั้นในสังคม ปัจจุบันถือเอารายได้ ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน การศึกษาเป็นเครื่องกำหนด มักจะนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ชนชั้น คือ ชนชั้นสูง ชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำหรือชนชั้นกรรมาชีพหรือผู้มีรายได้ต่ำ โดยทั่วไปประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีอัตราของชนชั้นกลางสูงร้อยละ 70-75 ในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนามีอัตราของชนชั้นต่ำถึงร้อยละ 75-80 สาเหตุเพราะในสังคมด้อยโอกาสมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นแบบเกษตรกรรม ทำให้มีรายได้ต่ำ สังคมที่มีส่วนประกอบของชนชั้นกลางมาก การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะชนชั้นกลางไม่มีทรัพย์สินหรือที่ดินมากมายที่จะต้องปกป้องรักษาสภาพเดิมเอาไว้เหมือนชนชั้นสูง และในขณะเดียวกันก็ไม่มี ความอดอยาก คับแค้น จนกระทั่งใช้ความรุนแรงทำลายล้างระบอบเดิม ชนชั้นกลางเห็นประชาธิปไตยเป็นสังคมเปิดให้โอกาสผู้มีความสามารถ มีสิทธิที่จะได้รับผลที่เขาได้ใช้ความสามารถ บุคคลมีโอกาสมทำเทียมกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคม ชนชั้นกลางจึงมีความเชื่อมั่นว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีเหมาะสมกับความต้องการของเขา จึงสนับสนุนส่งเสริมและธำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

สรุป ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยมีหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม อุดมการณ์ทางการเมืองและเรื่องของชนชั้นและระบบทางสังคมล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการที่จะนำการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีความเจริญก้าวหน้า

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ความหมายของการเมือง

การเมือง การปกครองของประเทศเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนและการเมืองสมัยใหม่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมกัน ถ้ามีประชาชนได้เข้าร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะมีความมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม จะทำให้การเมืองบรรลุเป้าหมายได้ และมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเมืองไว้ดังนี้

เชาวน์วัศ เสนพงศ์ (2547: 15; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 11 - 12) ได้ให้ความหมายของการเมืองว่า คือ หัวใจของการปกครองประเทศและประชาชนก็เป็นหัวใจของการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดกรอบและทิศทางของการปฏิรูปการเมืองไว้แล้ว แต่จะบังเกิดผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด มิได้ขึ้นกับการแก้ไขในส่วนตัวบทกฎหมายหรือตัวสถาบันทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว หากขึ้นกับบทบาท พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเพื่อให้การเมืองเป็นการเมืองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้จริง และเพื่อให้เกิดสภาพชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง สังคมที่สันติสุข ยุติธรรม อันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการเมืองการปกครองในทุกประเทศ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2533: 5 - 6; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 11 - 12) กล่าวว่าในปัจจุบันมีผู้ให้ความหมาย"การเมือง" แตกต่างกันไป 2 แนวทาง คือ

แนวทางแรก เห็นว่า การเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและมีขอบเขตจำกัด แนวทางนี้จัดว่าเป็นการเมืองในมุมแคบและมักจะเชื่อมโยงกิจกรรมที่เรียกว่า การเมืองกับสถาบันการเมือง เช่น กลุ่มอิทธิพล พรรคการเมือง รัฐสภา คณะรัฐบาล ระบบราชการ คณะทหาร การเลือกตั้ง ขบวนการปฏิวัติ เป็นต้น ดังนั้นกิจกรรมที่เป็นการเมืองจึงได้แก่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยสถาบันเหล่านี้เป็นสำคัญ กล่าวอีกทางหนึ่งก็คือ ผู้ที่นิยมศึกษาการเมืองตามแนวทางนี้จะเน้นไปที่แหล่งที่มีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้น

แนวทางที่สอง ไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่าการเมืองเป็นกิจกรรมที่มีขอบเขตจำกัดและมีลักษณะเฉพาะ แต่เห็นว่าการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไปและมีอยู่อย่างกว้างขวาง แนวทางนี้เห็นว่า การเมืองเป็นอันตรกิริยาสังคม (Interaction) ดังนั้น จึงมีขอบเขตกว้างไกล นอกจากการเมืองจะมีอยู่ในสถาบันทางการเมืองแล้ว อันตรกิริยาสังคมภายในครอบครัว ชุมชนขนาดเล็ก สโมสร โรงงาน เหล่านี้ก็มีลักษณะที่เรียกว่ากิจกรรมทางการเมืองได้ ดังนั้นแนวทางนี้จึงเน้นไปที่กระบวนการ (Process) ของกิจกรรมว่ามีลักษณะเป็นกระบวนการทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึง

แหล่งกิจกรรมนั้นเกิดขึ้นว่าจะเป็นสถาบันหรือองค์กรที่มีลักษณะเป็นสถาบันหรือองค์กรทางการเมืองหรือไม่

คำรัง ลัทธพิพัฒน์ (2508: 120; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 12) ได้ให้ความหมายของการเมืองว่า การเมืองย่อมมีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่งที่มีมนุษย์รวมกันอยู่เป็นหน่วยการปกครอง ซึ่งอาจกล่าวเป็นหลักเบื้องต้นได้ว่า “ที่ใดมีการปกครองที่นั่นย่อมมีการเมือง”

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าการเมืองหมายถึง การเข้าร่วมของประชาชนในกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกตั้ง การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์กรหรือสถาบันทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดมีความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. 2546: 371; อ้างถึงใน ปนัดดา โศคนานุช. 2551: 10)

ในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง จัดเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ปกครองที่ต้องเผชิญ เพราะในระบอบการเมืองสมัยใหม่นั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมักจะกล่าวถึงเฉพาะประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตามประเทศที่ปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ก็มีลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกัน ทั้งนี้อาจมีวิธีการที่แตกต่างกันไปเท่านั้นเอง นอกจากนี้ในสังคมที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ก็ไม่ได้หมายความว่าประชาชนทั้งหมดจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่โดยธรรมชาติแล้วประชาชนเป็นจำนวนมากพอใจที่จะเป็นผู้ดูแลทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายไว้หลายประการ เช่น

อาทิตย์ วงมุสิก. (2544: 11; อ้างถึงใน กัลยา หนูสาร . 2550: 15-16) ได้สรุปนิยามที่มีการอ้างอิงกันโดยทั่วไป โดยแบ่งออกเป็น 10 ความหมาย คือ

1. การให้การสนับสนุนและการเรียกร้องต่อผู้นำในรัฐบาล เพื่อสนองตอบต่อความต้องการใด ๆ

2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การยื่นข้อเรียกร้อง การประท้วง การลอบบี้ เป็นต้น

4. การใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตัวเอง

5. ความรู้สึกแตกแยกหรือคัดค้านออกจากระบบการเมืองเอง อันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เขาได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม พวกนี้มีศักยภาพที่จะกลับเข้ามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่พวกเขาเห็นว่าเหมาะสมหรือยุติธรรมกว่าเก่า

6. กิจกรรมของพวกที่ตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้รวมไปถึงการพูดคุย ถกเถียงปัญหาในทางการเมืองก็ได้ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้ง

7. กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิด ทั้งแบบที่ใช้ความรุนแรง และแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง

8. กิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของข้าราชการด้วยกัน

9. กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติ แต่บางคนมองว่าจะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรท้องถิ่นด้วย

10. กิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการเมือง

จันทนา สุทธิจารี (2544: 410; อ้างถึงใน ปันดดา โตคำนุช. 2551: 10 - 11) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเด็นสำคัญของความหมายมีดังนี้

1. เป็นกิจกรรมของประชาชนตามสิทธิแห่งกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือสิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคการเมือง สิทธิเกี่ยวกับการชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระ รวมถึงการมีส่วนร่วมต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปกครอง

2. เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจของสมาชิกในสังคมเพื่อที่จะคัดเลือกผู้ปกครอง และผู้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การประชาสัมพันธ์กับผู้แทนของตน การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การแข่งขันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3. เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการตามความสมัครใจของสมาชิกที่จะเลือกกระทำที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เช่น กิจกรรมถกเถียงปัญหาการเมือง การสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นต้น

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็คือ การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุน การเรียกร้อง การเข้าไปใช้สิทธิของตนในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางหรือความคิดโดยความสมัครใจทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมที่กระทำโดยสมัครใจ การลงคะแนนเสียง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ก็ถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน ดังนี้

แมคคอสกี้ (McClosky. 1968: 252; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันในอันที่จะเลือกผู้นำของตน และการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมชุมชนทางการเมือง การช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เป็นต้น ส่วนบุคคลที่มีลักษณะตรงข้ามคือ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ไม่แยแสต่อกิจกรรมการเมือง เรียกว่า “ความเฉยเมยทางการเมือง”(Apathy)

ฮันติงตันและโดมิงเกซ (Huntington and Dominguez. 1975: 33, อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมทั้งการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดัน การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนเป็นการรวมตัวกันกระทำกิจกรรม โดยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ โดยต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีวิวัฒนาการมานานนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนักวิชาการหลายท่านได้จัดรูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่าง ๆ ดังนี้

อมร รักษาสัตย์ (2544: 410 - 412; อ้างถึงใน ประมวล นาดัน. 2547: 12 - 14) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มี 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้ หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและปฏิบัติใช้ทั่วไปในระบอบประชาธิปไตย มีดังนี้

1.1 การเลือกตั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น ซึ่งการเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด สามารถวัดระดับประเมินค่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ชัดเจน และแน่นอน

1.2 การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด การเขียน การอภิปราย และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication)

1.3 การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การที่กลุ่มคนมารวมกันเพราะมีอาชีพการงาน มีผลประโยชน์ หรือความมุ่งหมายอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน และใช้พลังกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเกิดในระบบการเมืองแบบเผด็จการไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีกฎหมายห้ามไว้อย่างชัดเจน หรือบางประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจะมีได้ห้ามแต่ไม่ได้ระบุหรือไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้ เช่น

2.1 การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง โดยที่ประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เป็นที่ไปตามความต้องการของประชาชนผู้ชุมนุม

2.2 การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน กดให้ความร่วมมือกับรัฐบาลหรือละเมิดกฎหมายอันความบกพร่องของรัฐบาลเป็นเหตุและวิธีนี้อาจเกิดผลกระทบเป็นความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงทางการเมือง

สรุป รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นแบบทางการ โดยมีกฎหมายรองรับเช่น การเลือกตั้งทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง เป็นต้น

ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอาจมีระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น รวมไปถึงการที่เข้าไปมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ซึ่งมีนักวิชาการได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

มิลบราท (Milbrath. คศ.1990: 41 - 42; อ้างถึงใน ปิยะพร สถิตประเสริฐ. 2548: 12)

ได้จัดระดับการเข้าร่วมทางการเมืองจากระดับสูงสุด ไปต่ำสุดไว้ดังนี้

1. การได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งของรัฐบาลและของพรรคการเมือง
2. การลงสมัครเป็นผู้เข้ารับการเลือกตั้งเพื่อที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งของรัฐบาล
3. การวิ่งเต้นเพื่อหาเงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
4. การเข้าประชุมกับบุคคลชั้นหัวหน้าของพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคและการประชุมในการวางแผนการณต่าง ๆ ของพรรค
5. การเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นของพรรคการเมือง
6. การเสียสละเวลาเพื่อช่วยในการรณรงค์หาเสียง
7. การเข้าร่วมชุมนุมหรือการประชุมในทางการเมือง
8. การบริจาคเงินทองเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
9. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
10. การติดกระดุมหรือแผ่นป้ายของพรรคการเมืองหรือแสดงถึงผู้สมัครคนใดคนหนึ่งบนเสื้อผ้าหรือบนรถยนต์
11. การพยายามพูดจาที่เป็นการชักชวนให้บุคคลอื่น ๆ ให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในทางใดทางหนึ่ง
12. การพูดคุยหรือสนทนากันในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง
13. การไปใช้สิทธิออกเสียงในการเลือกตั้ง
14. การรับทราบสิ่งกระตุ้นทางการเมือง เช่น การรับข่าวทางการเมืองจากสื่อมวลชน
15. พวกที่มีความเฉื่อยหรือเฉยเมยในทางการเมือง

มิลบราท (Milbrath.1990:42 ;อ้างถึงใน ปิยะพร สถิตประเสริฐ .2548:12) ได้แบ่งระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับของผู้มีความเฉื่อยชาทางการเมือง ซึ่งเป็นผู้ไม่สนใจทางการเมือง
2. ระดับผู้ดูหรือผู้ชม เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองต่ำ เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมือง การพูดคุยปัญหาทางการเมือง และการไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง

3. ระดับของขุนศึกหรือนักการเมือง เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เช่น การมีตำแหน่งทางการเมือง การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการมีตำแหน่งบริหารภายในพรรคการเมือง เป็นต้น

คารินทร์ แก้วมูล (2548: 48; อ้างถึงใน เทพกาญจน์ เกียรติศิริ. 2550: 26 - 27) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมการเมืองของประชาชนกระทำได้ใน 2 ระดับของการปกครองคือ

1. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับชาติ ซึ่งกระทำโดยผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา การแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ ติดตาม การทำงานของรัฐบาล โดยการเขียน พินัยโฆษณา การชุมนุม เดินขบวนประท้วงคัดค้าน เรียกร้อง หรือสนับสนุนต่อนโยบายของรัฐบาล

2. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การช่วยรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การชุมนุมประท้วงคัดค้านเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อนโยบายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุป ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถกระทำได้หลายอย่างทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการกระทำของประชาชนทั้งการแสดงออก ซึ่งมีตั้งแต่ระดับสูงสุดไปต่ำสุด เช่น การได้รับเลือกตั้งทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น การเข้าร่วมชุมนุม การพุดจากับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการเมือง เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลในการทำให้ประชาชนเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วม ซึ่งอาจเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก รวมทั้งอิทธิพลต่าง ๆ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายท่าน ดังนี้

สุวรรณณี คงทอง (2536: 21; อ้างถึงใน ก้องเกียรติ มณฑาพันธ์. 2546: 14) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

2. ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

3. ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารทั้งสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล คารินท์ แก้วมุล (2548: 28; อ้างถึงใน เทพกาญจน์ เกียรติศิริ, 2550: 27 - 29) ได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอาจสรุปได้กว้าง ๆ ว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางโครงสร้างทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีดังนี้

1. สภาพบุคคล ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และอายุ ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่พบได้ในการวิจัยทั่วไป นอกจากนี้จากการวิจัยของมิลเบรชยังพบว่า สถานภาพทางสังคมนั้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย กล่าวคือ คนที่สถานภาพทางสังคมสูงจะมีความสนใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าคนที่มิมีสถานภาพทางสังคมต่ำ

2. สิ่งแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น

2.1 สถาบันการเมืองที่มีความชอบธรรม ซึ่งหมายถึง การพัฒนาการเมืองให้มีระเบียบปฏิบัติ การกระทำ การตัดสินใจ นโยบาย เจ้าหน้าที่และผู้นำของรัฐบาลเป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่จะชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีการพัฒนาสูงจะมีผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง เช่น ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จในประเทศที่มีชนชั้นกลางมาก โดยดูจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชน

2.3 สภาพของการเลือกตั้ง ได้แก่ การกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งเป็นการจำกัดการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารการเลือกตั้งที่จะสามารถดึงดูดใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การกำหนดหน่วยเลือกตั้งนั้นอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเพียงใด ประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ ความถูกต้องของทะเบียนผู้เลือกตั้ง และทะเบียนราษฎร เป็นต้น

2.4 อิทธิพลของวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ อันเป็นแบบแผนที่ยึดมั่นปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคม

2.5 อิทธิพลของกลุ่ม ลักษณะของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของคนในสังคม เนื่องจากจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด อิทธิพลของกลุ่มได้ถ่ายทอด ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่คล้ายคลึงกันให้แก่สมาชิกของกลุ่ม

2.6 อิทธิพลของสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญ ในการให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนำไปสู่การปรับวิถีชีวิตและค่านิยมเพื่อการพัฒนา ประเทศให้ทันสมัย

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายประการ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง และปัจจัยเกี่ยวกับ อิทธิพลของวัฒนธรรมและกลุ่มการเมือง

ลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอาจกระทำได้หลายอย่าง ทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ซึ่งอาจจะแสดงออกได้หลายอย่าง เช่น การเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การ ช่วยหาเสียง การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หรือแม้แต่การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่มกัน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายท่าน ดังนี้

บุญเรือง บุรภัคดี (2529: 56; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 34) ได้กล่าวว่า การมี ส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ของกิจกรรมทางการเมืองหลายอย่างรวมกันอยู่ ลักษณะ ของกิจกรรมหรือรูปแบบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสังคมอาจเน้นหรือให้ ความสำคัญแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง โดยทั่วไปแล้วลักษณะของการมีส่วนร่วม ทางการเมืองสามารถแบ่งออกไปเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสมัครใจ กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมีความ ต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะเห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตนที่ จะต้องไปมีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นไปของสังคมของตนเอง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเกิดจากการปลุกกระดมจากนักการเมืองหรือบุคคล อื่นในสังคม ทั้งนี้รวมถึงประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วม เนื่องมาจากถูกบุคคลอื่นๆ ร้องขอ ชักจูง ชู เชิญ ให้คำตอบแทนหรือใช้วิธีการอื่น ๆ ด้วย

คัมมิงส์และไวส์ (Commings and Wise. 1971: 13 - 17; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549: 34-35) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า ประชาชนสามารถกระทำได้ ในลักษณะ 5 ประการ คือ

1. การเลือกตั้ง (Election) หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยการสมัครรับเลือกตั้งและการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (Vote) เท่ากับเป็นการแสดงถึงสิทธิของ ประชาชนที่จะมีโอกาสในการตัดสินใจหรือเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนทางการเมือง ตลอดจนโอกาสที่ตนจะเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเสียเอง

2. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (Public Opinion) เป็นวิธีการที่จะทำให้

ประชาชนผู้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ได้มีสิทธิมีเสียงอันสำคัญที่จะกำหนดนโยบายทางการเมืองร่วมกัน ตลอดจนดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายด้วยการควบคุมและตัดสินใจแก้ปัญหาร่วมกัน มิใช่การเมืองเป็นเรื่องของบุคคลหนึ่งบุคคลใดและทำให้การเมืองเป็นของประชาชนทุกคน

3. การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ (Public Opinion) การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะนี้ เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการ การวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ในทางการเมือง อาจจะกระทำได้โดยวิธีการพูด การเขียน โดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ หรือการพูดต่อสาธารณะก็ตาม ดังนั้น จึงเป็นวิธีการที่ประชาชนจะได้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

4. การรวมกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) การรวมกลุ่มผลประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก เพราะกลุ่มผลประโยชน์นี้จะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลหรือคนที่มีอาชีพ หรือผลประโยชน์ร่วมกันมาเสนอความคิดเห็น การติดต่อขอร้องต่อรัฐบาลให้ดำเนินการ ตลอดจนคัดค้านหรือแสดงการคัดค้านในประเด็นสาธารณะ (Public Issue) ต่าง ๆ

5. การแสดงออกด้วยการกระทำ (Direct Action) การแสดงออกด้วยการกระทำนี้เท่ากับเป็นการบ่งชี้ถึงความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดของประชาชนที่มีต่อประเด็นสาธารณะหรือประเด็นของการเมือง (Political Issue) อาจจะเป็นการคัดค้านหรือการสนับสนุนการกระทำของรัฐบาลเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้และการกระทำนั้น ๆ ก็อาจทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเดินขบวน การนั่งประท้วง และการเดิน เป็นต้น

ในและเวอร์บา (Nie and Verba, 1975: 9 - 12; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ, 2549: 34 - 35) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมทางการเมืองที่กว้างและชัดเจนขึ้น และได้แบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอในรอบประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำมา เนื่องจากเป็นสิ่งแสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชนหรือเป็นแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำได้โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งกันได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความริเริ่มมาก่อนการลงคะแนนเสียง นอกจากนั้น ยังเป็นวิธีที่สามารถสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่า เพราะประชาชนที่ร่วม

รณรงค์หาเสียงจะสามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้ ได้แก่ การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างแข็งขัน เพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมืองและการเป็น สมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อขั้นต้นของประชาชน เป็นการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลำพังตนเอง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลา เป้าหมาย และ เนื้อหาสาระในการเข้าไปมีส่วนร่วมของบุคคลได้เอง จึงสามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มาก แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับบุคคลอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่ม ค่อนข้างมาก กิจกรรมรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือ ปัญหาส่วนรวมเพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐ

4. การร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างขององค์กรหรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง และสังคมเป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจกระทำร่วมในกิจกรรมภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดและจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ ต้องการความริเริ่มบ้าง

สรุป กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายอย่าง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การร่วมตัวกันของกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็น การร่วมรณรงค์หาเสียง

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา การกำหนดนโยบาย การกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา การควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานต่าง ๆ รวมทั้งการตรวจสอบการ ดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมขององค์กร ปกครองท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

จรัส สุวรรณมาลา (2546: 48 - 49; อ้างถึงใน กัลยา หนูสาร. 2550: 27 - 28) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์ของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของ การพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์อาจมีได้โดยธรรมชาติในทุก ๆ

ชุมชนเสมอเหมือนกัน และอาจไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ องค์กรปกครองท้องถิ่นในฐานะเป็น “ตัวแสดง” หลักในการปกครองท้องถิ่นจึงควรมีบทบาทอย่างสำคัญในการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ไม่สร้างสรรค์ให้เป็นการมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์มากขึ้นได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการให้ประชาชนพลเมืองในชุมชนคิดและร่วมกำหนดในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ เช่น การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนช่วยกันกำหนดว่าท้องถิ่นที่น่าอยู่ในสายตาของประชาชนพลเมืองเป็นอย่างไรหรือให้ประชาชนพลเมืองร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานหรือกิจการสาธารณะที่ท้องถิ่นควรจัดทำในงบประมาณต่อไป ฯลฯ เป็นต้น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดการเลือกตั้งตัวแทนของคนในชุมชนมาร่วมคิดร่วมกำหนดแนวทางการจัดการทำกิจการสาธารณะอย่างโปร่งใส ให้ได้ตัวแทนเป็นที่ยอมรับกันและไว้วางใจซึ่งกันได้ ไม่ใช่ได้คนที่ไม่น่าไว้วางใจ ได้พวกเดียวกันมาช่วยกันคอร์รัปชัน ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นอันตรายต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์อย่างยิ่ง
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนร่วมกันคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บภาษีหรือค่าบริการหรือการระดมทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ในการจัดบริการสาธารณะที่ประชาชนพลเมืองสามารถยอมรับร่วมกันได้ในระยะยาว หรือในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องทำการกู้ยืมเงิน ก็ควรให้ประชาชนพลเมืองในท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นและลงประชามติร่วมกัน(อย่างน้อยต้องให้ประชาชนไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ยอมรับหรือเห็นด้วยกับการกู้เงินเพื่อการนั้น ๆ ก่อนที่จะทำการกู้เงินจริง ๆ) เป็นต้น
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการให้ประชาชนพลเมืองในชุมชนร่วมตรวจสอบเฝ้ามอง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน เช่น แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของท้องถิ่นให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอเพื่อประชาชนพลเมืองได้ทราบสถานะของกิจการด้านต่างๆ ของท้องถิ่น และสามารถแสดงความคิดเห็นทักท้วงหรือตรวจสอบการดำเนินงานได้อย่างทันทั่วทั้ง
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือกิจกรรมสาธารณะของชุมชน เป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เช่น การแสดงป้ายแสดงแหล่งที่มาของงบประมาณสำหรับกิจการที่เป็นถาวรวัตถุในท้องถิ่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระภาษีหรือค่าบริการประชาชนแต่ละครัวเรือนช่วยกันจ่ายให้แก่ท้องถิ่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตหรือผลลัพธ์ของบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นจัดให้แก่ประชาชนโดยเชื่อมโยงกับคนในแต่ละชุมชนย่อย หรือกลุ่มประชากรย่อย (เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก ฯลฯ เป็นต้น

สรุป ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยท้องถิ่นควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการเลือกตั้งและการเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านอื่น ๆ เพื่อจะได้พัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดการเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน รัฐบาลจะควบคุมตามความเหมาะสมเท่านั้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2539: 21) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหารการเมืองในที่สุดประชาชนจะรู้ถึงวิธีการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 4 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2534: 11) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ประยูร กาญจนกุล (2538: 185) การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การกำหนดเขตอำนาจไว้เฉพาะท้องถิ่นนั้น วิธีการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นนั้น เป็นวิธีการมอบอำนาจบริหารสาธารณะหลายอย่างเกี่ยวกับการปกครองให้แก่ท้องถิ่นจัดทำด้วยเจ้าหน้าที่ และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

มานิตย์ จุมปา (2547: 54; อ้างถึงใน ธนพล กุลเพชรโชติ. 2552: 8) ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

จากความหมายของนักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้ สรุปว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจในการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่นของตน ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะมีความต้องการ ศักยภาพที่แตกต่างกัน แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

หลักการและความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามพื้นที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง ซึ่งสรุปหลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การให้คนในท้องถิ่นปกครองตนเอง (สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2547: 23,257; อ้างถึงใน สำเร็จ รักษาวิวัฒนะ. 2551: 30)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมากในปัจจุบันเพราะทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเข้มแข็ง ดำเนินนโยบายตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้คำนิยามถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล(2532: 17; อ้างถึงใน สำเร็จ รักษาวิวัฒนะ. 2551: 30) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอันเนื่องมาจาก

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง
 2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย
 3. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด
 4. การปกครองท้องถิ่น ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองอยู่เสมอก็จะทำให้เกิดความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา
 5. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมนักการเมืองประชาชนจึงให้ทำได้รับเลือกตั้งในที่สุด
- อมร รักษาต้ย (2543: 143; อ้างถึงใน มหาชาติ เสริมใหม่. 2549: 8 - 11) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้
1. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
 2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน
 4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
 5. มีองค์ประกอบขององค์กร คือฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
 6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น
 7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
 8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

สรุป องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในปัจจุบัน โดยเฉพาะในปัจจุบันรัฐให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นเอง ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นเรื่องใกล้ตัวของประชาชนและเป็นเวทีแรกของการก้าวไปสู่การเมืองระดับประเทศ

องค์ประกอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองอย่างกว้างขวาง อุทัย หิรัญโต (2523:15-16; อ้างถึงใน ประมวล นาดัน. 2547:15-16) กล่าวว่าระบบการปกครองท้องถิ่นจะมีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่าถ้าประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นนั้นจะเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น แสดงว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างจริงจัง
2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ความสำนึกในการปกครองตนเอง จึงมีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับคือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่
3. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลของกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตในการปกครอง มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และออกข้อบังคับให้มีการควบคุมและปฏิบัติตามนโยบาย
4. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง การปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ
5. มีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง
6. การเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรนั้น ๆ จะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
7. มีงบประมาณของตนเอง โดยมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีใน

ท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้มีรายได้เพียงพอที่จะนำไปพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

8. การควบคุมกำกับดูแลโดยรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นด้วยผลของกฎหมายแล้วยังคงอยู่ในการควบคุมดูแลโดยรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ และประชาชน โดยร่วมมืออิสระในการบริหารงาน แต่ไม่ได้หมายความว่ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ คงมีเฉพาะในการดำเนินงานเท่านั้น จึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามอำนาจของกฎหมาย

สรุป องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ โดยได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีพื้นที่ มีอิสระในการปกครองตนเอง โดยผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สัมพันธ์ เตชะธริกและคนอื่น ๆ (2546: 1; อ้างถึงใน จีราภรณ์ สารศรี. 2551:21) กล่าวว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 16 พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้กำหนดในหมวดที่ 9 รวม 9 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 282 ถึง มาตราที่ 290 สรุปได้ว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง และมาตรา 334 ของรัฐธรรมนูญได้มีบทบังคับให้รัฐบาล ต้องออกกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน 2 ปี ต่อมาในสมัยรัฐบาลของ นายชวน หลีกภัย ได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้น มีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่การจ้ระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หรือภายในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 18 พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังที่กำหนดในหมวดที่ 5 และหมวดที่ 14 ตามมาตรา 78 มาตรา 281 มาตรา 282 มาตรา 283 สรุปได้คือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกระจายอำนาจให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ และที่สำคัญตามมาตรา 283 ได้กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างส่วนราชการกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้นตามลำดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 ได้กำหนดช่วงการกระจายอำนาจเป็น 3 ช่วง พิธีสิทธิ์ คำนำณศิลป์ และ สุภวัฒนากร วงศ์ชนวสุ (2549: 10; อ้างถึงใน จีราภรณ์ สารศรี. 2551: 22-23)

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ.2544 - 2547) จะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปี แรกสิ้นสุดลง

ต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ.2548-2553) จะเป็นช่วงเปลี่ยนการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ

สาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส

หลังจากปี พ.ศ.2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตรวจสอบ การตัดสินใจ การกำกับดูแล ตลอดจนการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวคิดและหลักการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินการให้ท้องถิ่นมีการดำเนินการเอง พึ่งตนเองและตัดสินใจในการบริหารจัดการของท้องถิ่น โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสาระสำคัญดังนี้

พิธีสิทธิ์ คำนวนลศลปี และ ลุวฒนลกร วงศ์ชนวสุ (2549: 9: 10; อ้างถึงใน จีรลกรณ์ สลรศรล. 2551: 23)

1. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง
2. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้นเพื่งแค่กำกับควบคุมดูแลให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล
3. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดการให้บริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สัฒพันท์ เดชชอธลค และคนอื่น ๆ .(2546:3-4) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4-10 ปี

2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ.2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกินปี พ.ศ.2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจสรุป การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลได้มีการกระจายอำนาจในการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่น และมีการจัดสรรเงินงบประมาณ ภาษีอากร และรายได้อื่นให้แก่ท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการและพึ่งตนเองได้

การเลือกตั้งท้องถิ่น

ในการเลือกตั้งของท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นการเลือกสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2546 จึงขอนำหมวดและมาตราที่เกี่ยวข้องมากล่าว ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 6 ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงจะมีในเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระหรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งขยายหรือย่นระยะเวลาให้มีการเลือกตั้งตามวาระหนึ่งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลการมีคำสั่งดังกล่าว ในการจัดให้มีการเลือกตั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้ง

มาตรา 8 เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 19 ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. วันเลือกตั้ง

2. วันรับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งต้องให้มีการรับสมัครไม่เกินสิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้งและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

3. สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง

4. จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง

5. จำนวนเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตท้องที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง

6. หลักฐานการรับสมัคร

กำหนดตาม 1, 2, 4 และ 5 ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อน

หมวด 2 เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

มาตรา 13 การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งสมาชิกกรุงเทพมหานคร ให้ถือเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคน ให้แบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยถือเกณฑ์จำนวนราษฎรหนึ่งแสนคน เศษของหนึ่งแสน ถ้าเกินห้าหมื่นให้เพิ่มเขตเลือกตั้งในเขตนั้นได้อีกหนึ่งเขตเลือกตั้ง

2. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่มีอำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคน ให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็นสี่เขตเลือกตั้ง และต้องมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

4. การเลือกตั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

5. การเลือกตั้งสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด 4 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 33 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
 2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
 3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง
 4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
 - หมวด 5 ผู้สมัคร การสมัครรับเลือกตั้งและตัวแทนผู้สมัคร
 - มาตรา 44 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง
 1. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
 2. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
 3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งและ
 4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
- สรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือหน่วยราชการปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการพัฒนา บริหารราชการแผ่นดิน แทนรัฐบาลกลางตามอำนาจหน้าที่และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยการให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 7 พ.ศ.2473 โดยมีการจัดตั้งเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2478 โดยยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล (กิติ ประทุมแก้ว. 2529 : 79) ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลขึ้นและได้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง ซึ่งทุกวันนี้กฎหมายว่าด้วยเทศบาลที่ใช้ใช้ได้แก่ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546

การจัดตั้งเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 ได้กล่าวถึงการจัดตั้งเทศบาล โดยมีบทบัญญัติที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลไว้ 3 ประการ คือ

1. จำนวนและความหนาแน่นของท้องถิ่นนั้น
2. ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดและงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินการของท้องถิ่น
3. ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่าจะสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด

จากกฎเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น กฎหมายได้กำหนดพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 ในการจัดตั้งเทศบาลไว้ดังนี้ (ทองอาน พาโรสง 2549: 143 - 144)

มาตรา 7 เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล

มาตรา 9 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 10 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

โครงสร้างการบริหารส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 องค์กรเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะผู้บริหาร (ทองอาน พาโรสง. 2549: 144 - 145)

สภาเทศบาล มาตรา 15 สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาล ตามจำนวนดังต่อไปนี้

1. เทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 12 คน
2. เทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 18 คน
3. เทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 24 คน

มาตรา 16 สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี และให้ทุกสภาเทศบาลมีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน โดยสมาชิกสภาเทศบาลประชุมเลือกกันเองจะเลือกบุคคลอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลไม่ได้ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลตามมติของเทศบาล

คณะผู้บริหาร ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี และให้นายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ตามจำนวนดังนี้

1. เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ไม่เกิน 2 คน
2. เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ไม่เกิน 3 คน
3. เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ไม่เกิน 4 คน

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 (ทองอาณ พาไชยสง 2549: 155 - 156) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 50)

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิกูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลป ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4. ให้มีสุสานหรือฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีการบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีการบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

หน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและ

ผู้ด้อยโอกาส

11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดการให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

14. การส่งเสริมอาชีพ
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและ฼าปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

บริบทเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติความเป็นมาของเทศบาล

เทศบาลตำบลโนนดินแดง ตั้งอยู่ในพื้นที่บางส่วนของตำบลโนนดินแดง และตำบลส้มป่อย เดิมเป็นสุขาภิบาลโนนดินแดง ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีเนื้อที่ทั้งหมด 15 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีที่ทำการตั้งอยู่เลขที่ 299 หมู่ 5 ถนนราชดำเนิน ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีดวงตราประจำเทศบาลเป็นรูปอนุสาวรีย์เราสู้

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสัมป่อย

ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลำนางรอง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนดินแดง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับพื้นที่เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนดินแดง

เขตการปกครอง

เขตการปกครองที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลโนนดินแดง คือ พื้นที่ของตำบลโนนดินแดง หมู่ที่ 1 บางส่วน หมู่ที่ 2 บางส่วน หมู่ที่ 3 บางส่วน หมู่ที่ 4 ทั้งหมด หมู่ที่ 5 บางส่วน หมู่ที่ 6 บางส่วน หมู่ที่ 7 บางส่วน หมู่ที่ 8 บางส่วน หมู่ที่ 9 บางส่วน หมู่ที่ 13 บางส่วน ในเขตตำบลสัมป่อย คือ พื้นที่ หมู่ที่ 2 บางส่วน หมู่ที่ 3 บางส่วน หมู่ที่ 6 บางส่วน

สภาพภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขา

สภาพภูมิอากาศ

เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง พื้นที่โดยรอบมีป่าเขาสลับ ทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงง่าย คือ ฤดูร้อนจะร้อนมาก อุณหภูมิสูงประมาณ 39 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างเย็น อุณหภูมิต่ำสุด ประมาณ 10 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,100 มิลลิเมตร ต่อปี

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมในการติดต่อสัญจรกับจังหวัดและอำเภอใกล้เคียง เป็นการเดินทางโดยรถยนต์ (ทางบก) เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ อยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบของกรมทางหลวง ใช้สัญจรได้ตลอดทั้งปี

เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ชุมชนในเขตเทศบาล มีจำนวน 110 สาย สามารถใช้สัญจรไปมาได้ตลอดปี แต่ในฤดูฝนอาจไม่สะดวกในบางเส้นทาง

ถนนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง มีลักษณะดังนี้

1. ถนนลาดยางแอสฟัลท์	จำนวน 1 สาย
2. ถนนลูกรัง	จำนวน 10 สาย
3. ถนนหินคลุก	จำนวน - สาย
4. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	จำนวน 99 สาย

การไฟฟ้า

การบริการด้านกระแสไฟฟ้าในเขตเทศบาลมีครบทุกหมู่บ้าน แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน โดยเฉพาะครัวเรือนที่ได้ขยายออกไปตั้งใหม่บริการไฟฟ้าสาธารณะในเขตเทศบาล ติดตั้งบริเวณถนนสาธารณะสายสำคัญ

ข่ายวิทยุสื่อสาร

เทศบาลตำบลโนนดินแดง มีระบบวิทยุสื่อสาร ระบบส่งกระจายห้ความถี่ ชนิดติดตั้งสำนักงาน และชนิดมือถือ โดยใช้ความถี่กรมการปกครอง ความถี่หลัก 162.550 เมกกะเฮิร์ตซ์ ความถี่รอง 162.125 เมกกะเฮิร์ตซ์

สภาพการจราจร

การจราจรในเขตเทศบาลมีสภาพไม่หนาแน่น โดยสถานีตำรวจภูธรอำเภอโนนดินแดง ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน เยาวชน นักเรียน เกี่ยวกับการเรียนรู้กฎจราจร เพื่อลดอุบัติเหตุ บนท้องถนน ตลอดจนการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านเศรษฐกิจ

การเกษตรกรรม

จากพื้นที่ทั้งหมด 15 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,375 ไร่ เป็นพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตร ประมาณ 1,750 ไร่ เป็นพื้นที่อื่นๆ ประมาณ 7,625 ไร่

การเพาะปลูก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

1. ข้าว	จำนวน 1,300 ไร่	ผลผลิต 702 ตัน /ปี
2. ถั่วลิสง	จำนวน 300 ไร่	ผลผลิต 60 ตัน /ปี
3. มันสำปะหลัง	จำนวน 150 ไร่	ผลผลิต 225 ตัน /ปี

การปศุสัตว์และการประมง

การปศุสัตว์ส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อการบริโภค และใช้งานภายในครอบครัว ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด ห่าน ไก่ เป็นต้น

การประมง ประชาชนในพื้นที่ทำการประมงเลี้ยงปลากระชังเพื่อการจำหน่ายจับสัตว์น้ำเพื่อการจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือนจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ และแหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียง เช่น เขื่อนลำนางรอน อ่างเก็บน้ำคลองมะนาว มีพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ เช่น ปลายี่สก ปลานิล ปลาใน ปลากระทิง เป็นต้น

การพาณิชย์กรรมและบริการ

การพาณิชย์ ในพื้นที่ที่มีการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง นักธุรกิจต่างถิ่นเข้ามาลงทุนค่อนข้างมากเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นทางผ่านการค้าคมนาคมสะดวกและยังมีพื้นที่ติดต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่งแต่ยังมีปัญหาติดขัด เนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย จำเป็นต้องเร่งรัดแก้ไขปัญหาในเรื่องการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน

ด้านสังคม

ด้านสังคมของประชากรของเทศบาลตำบลโนนดินแดง มีดังนี้

ตาราง 1 ประชากรของเทศบาลตำบลโนนดินแดง

ตำบล	จำนวน (หมู่บ้าน)	จำนวนหลังคา เรือน (หลัง)	จำนวนราษฎร (คน)		รวม
			ชาย	หญิง	
โนนดินแดง	1	309	534	623	1,157
	2	235	276	317	593
	3	138	224	215	439
	4	321	539	502	1,041
	5	440	573	552	1,125
	6	325	417	404	821
	7	217	287	303	590
	8	191	351	365	716
	9	219	366	380	746
	13	261	489	482	971
ส้มป่อย	2	6	11	11	22
	3	202	442	418	860
	6	138	285	283	568
รวมทั้งสิ้น	12	3,002	4,794	4,855	9,649

ความหนาแน่นของราษฎร 648 คน/ตร.กม.

ที่มา (สำนักงานเทศบาลตำบลโนนดินแดง งานทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบลโนนดินแดง,
ข้อมูล ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2552)

การศึกษา

ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 1 แห่งและมีสถานศึกษา
จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนร่มเกล้าบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3
2. โรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3
3. โรงเรียนรุ่งนภาวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
4. โรงเรียนรุ่งนภาอนุสรณ์ศาสตร์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา

เอกชน

5. โรงเรียนบ้านน้อยสะแกกวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3
6. โรงเรียนปริยัติธรรมวัดโนนดินแดงใต้ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
โดยมีรายละเอียดดังตาราง 2-6 ดังนี้

ตาราง 2 โรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง

ระดับ	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนครู (คน)
		ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาลปีที่ 1	5	73	45	127	5
อนุบาลปีที่ 2	5	67	70	138	5
รวมระดับอนุบาล	10	141	124	265	10
ประถมศึกษาปีที่ 1	4	70	52	122	4
ประถมศึกษาปีที่ 2	5	65	73	138	5
ประถมศึกษาปีที่ 3	4	69	55	124	5
ประถมศึกษาปีที่ 4	4	57	63	120	6
ประถมศึกษาปีที่ 5	4	57	64	121	6
ประถมศึกษาปีที่ 6	4	81	60	141	6
รวมระดับประถมศึกษา	25	399	367	766	32
รวมทั้งสิ้น	35	540	491	1,031	42

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3)

ตาราง 3 โรงเรียน บ้านน้อยสะแกกวาน

ระดับ	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนครู (คน)
		ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาล	2	18	15	33	2
ประถมศึกษา	6	69	52	121	6
รวมทั้งสิ้น	8	87	67	154	8

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์เขต 3)

ตาราง 4 โรงเรียน รุ่งนภาอนุสรณ์ศาสตร์สังกัด

ระดับ	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนครู (คน)
		ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาล	7	123	107	230	8
รวมทั้งสิ้น	7	123	107	230	8

ที่มา: (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน)

ตาราง 5 โรงเรียน ปรีดิธรรมวัดโนนคินแดงใต้

ระดับ	จำนวน ห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนครู (คน)
		ชาย	หญิง	รวม	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	1	41	-	41	} 10
มัธยมศึกษาปีที่ 2	1	41	-	41	
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1	25	-	25	
มัธยมศึกษาปีที่ 4	1	10	-	10	
มัธยมศึกษาปีที่ 5	1	10	-	10	
มัธยมศึกษาปีที่ 6	1	10	-	10	
รวมทั้งสิ้น	6	137	-	137	10

ที่มา: (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

ตาราง 6 โรงเรียน ร่มเกล้าบุรีรัมย์

ระดับ	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนครู (คน)
		ชาย	หญิง	รวม	
มัธยมศึกษา	34	544	648	1,192	42
รวมทั้งสิ้น	34	544	648	1,192	42

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3)

ด้านการศาสนาและวัฒนธรรม

การศาสนาประชากรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง นับถือศาสนาพุทธ มีศาสนสถาน 5 แห่ง คริสตจักร 1 แห่ง ศาสนสถาน ได้แก่

1. วัดโนนดินแดงใต้
2. วัดโนนดินแดงเหนือ
3. วัดป่าห่ม 4
4. วัดหนองสะแกกวน
5. วัดส้มป่อย

วัฒนธรรม มีการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และขนบธรรมเนียม ประเพณี อื่น ๆ ร่วมกัน เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง เช่น เทศกาลสงกรานต์ บุญบั้งไฟ การทอดเทียนเข้าพรรษา ลอยกระทง ฯลฯ

การสาธารณสุข

สถานพยาบาลเอกชน (คลินิก) 2 แห่ง

ด้านการเมืองการบริหาร

ด้านโครงสร้างและอัตรากำลังในการบริหารงานของเทศบาลตำบลโนนดินแดง

โครงสร้างเทศบาล ตำบลโนนดินแดง ประกอบด้วยองค์การดังนี้

สภาเทศบาล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและควบคุมฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย

1. ประธานสภาเทศบาล	จำนวน 1 คน
2. รองประธานสภาเทศบาล	จำนวน 1 คน
3. สมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้ง	จำนวน 12 คน

คณะผู้บริหาร

ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาล ตามกฎหมาย ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง รองนายกเทศมนตรี 2 คน ที่ปรึกษา 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยนายกเทศมนตรีแต่งตั้ง

ส่วนราชการประจำ ประกอบด้วย 8 ส่วน คือ

1. สำนักปลัดเทศบาล ประกอบด้วย งานธุรการ, งานการเจ้าหน้าที่, งานทะเบียนราษฎรและบัตร, งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. กองวิชาการและแผนงาน ประกอบด้วย งานธุรการ, งานแผนและงบประมาณ, งานบริหารและเผยแพร่วิชาการ
3. กองคลัง ประกอบด้วย งานการเงินและบัญชี, งานพัสดุและทะเบียนทรัพย์สิน, งานจัดเก็บและพัฒนารายได้
4. กองช่าง ประกอบด้วย งานสาธารณูปโภค, งานวิศวกรรม, งานสวนสาธารณะ
5. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม, งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ, งานสัตวแพทย์
6. กองการศึกษา ประกอบด้วย งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ, งานกีฬาและนันทนาการ, งานส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรม
7. กองสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย งานธุรการ, งานสังคมสงเคราะห์, งานพัฒนาชุมชน
8. หน่วยงานตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย งานตรวจสอบภายใน โดยมีปลัดเทศบาล เป็นข้าราชการประจำสูงสุดทำหน้าที่บังคับบัญชา

ตาราง 7 จำนวนอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีของหน่วยงานต่างๆ ในเทศบาลตำบลโนนดินแดง

ลำดับที่	หน่วยงาน	เครื่องพิมพ์ดีด	เครื่องถ่ายเอกสาร	คอมพิวเตอร์	รวม
1	สำนักปลัดเทศบาล	2	1	2	5
2	กองวิชาการและแผนงาน	1	-	4	5
3	กองคลัง	1	-	6	7
4	กองสาธารณสุขฯ	-	-	2	2
5	กองช่าง	-	-	2	2

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	เครื่องพิมพ์ดีด	เครื่องถ่ายเอกสาร	คอมพิวเตอร์	รวม
6	กองการศึกษา	1	-	2	3
7	กองสวัสดิการสังคม	-	-	1	1
8	หน่วยงานตรวจสอบภายใน	-	-	-	-
	รวม	5	1	19	25

ที่มา: (เทศบาลตำบลโนนดินแดง 2552 และแผนพัฒนาสามปี 2553-2555)

การคลังเทศบาล

เทศบาลมีรายได้ของเทศบาล ทั้งที่เป็นรายได้จากการที่เทศบาลจัดเก็บเอง รายได้รัฐจัดเก็บให้ เงินอุดหนุน เงินกู้ และเงินสะสม ย้อนหลัง 3 ปี และรายได้ต่างๆ ของเทศบาลซึ่งตั้งเป็นค่าใช้จ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549-2551 ในหมวดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง 8 สถิติรายรับจริงของเทศบาลตำบลโนนดินแดง ปีงบประมาณ 2549 - 2551

หมวด / ประเภท	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
1. หมวดภาษีอากร	23,019,008.73	553,194.30	649,543.90
2. หมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับและค่าใบอนุญาต	1,183,728.70	382,549.44	491,229.38
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	75,881.85	218,653.87	263,937.27
4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	318,094	635,641	873,798
5. หมวดรายได้จากทุน	-	-	-
6. หมวดเงินอุดหนุน	14,618,667	19,812,697	27,064,580.34
7. เงินกู้	-	-	-
8. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจถ่ายโอน	3,422,142.50	6,764,313	-
9. หมวดภาษีจัดสรร	-	19,157,238.78	-
รวม	42,637,522.78	47,524,287.39	46,646,984.71

ที่มา: (เทศบาลตำบลโนนดินแดง 2552 และแผนพัฒนาสามปี 2553-2555)

รายจ่ายของเทศบาล

ตาราง 9 สถิติรายจ่ายจริงของเทศบาลตำบลโนนดินแดงปีงบประมาณ 2549 – 2551

หมวด / ประเภท	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
1. รายจ่ายงบกลาง	1,244,062.24	1,073,983	1,451,318.55
2. หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ	4,459,737	5,241,327	5,757,029
3. หมวดค่าจ้างชั่วคราว	3,360,420	3,324,873	3,897,070
4. หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	9,751,494.55	12,252,705.44	13,406,507.15
5. หมวดค่าสาธารณูปโภค	422,741.42	266,605.60	303,661.51
6. หมวดเงินอุดหนุน	658,783	3,759,600	1,690,015.30
7. หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	11,505,813	6,627,500	16,214,430
8. รายจ่ายจากเงินสะสม	2,726,176	255,487	2,549,283
9. หมวดรายจ่ายอื่นๆ	-	1,569,000	3,380,000
10. เงินสำรองรายรับ	-	-	1,519,807.03
จ่ายจริงทั้งหมด	34,129,227.21	34,371,081.04	50,169,121.54

ที่มา: (เทศบาลตำบลโนนดินแดง 2552 และแผนพัฒนาสามปี 2553-2555)

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1. สถิติเหตุเพลิงไหม้ในรอบปี (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2551) จำนวน 5 ครั้ง
 - 1.1 เป็นการไหม้บ้าน จำนวน - ครั้ง
 - 1.2 เป็นการไหม้หญ้าใกล้บ้าน จำนวน 5 ครั้ง
2. ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุเพลิงไหม้ในรอบปีที่ผ่านมา จากการสำรวจข้อมูลในรอบปีที่ผ่านมา
 - 2.1 เสียชีวิต ไม่มี
 - 2.2 ความเสียหายประมาณ - บาท
3. รถยนต์ดับเพลิง มีจำนวน 2 คัน
4. เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม มีจำนวน 1 เครื่อง
5. รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง มีจำนวน 2 คัน
6. พนักงานดับเพลิง มีจำนวน 8 คน

7. อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีจำนวน 214 คน
8. การฝึกซ้อมบรรเทาสาธารณภัย ปีที่ผ่านมา จำนวน 24 ครั้ง โดยเริ่มซ้อมตั้งแต่เดือน มกราคม - ธันวาคม ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2552

ขยะ

1. ปริมาณขยะในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ประมาณ 5.00 ตัน/วัน
 2. มีรถยนต์ที่ใช้ในการจัดเก็บขยะ รวม 3 คัน
 - รถยนต์คันที่ 1 จัดเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 6 ตัน
 - รถยนต์คันที่ 2 จัดเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 10 ตัน
 - รถยนต์คันที่ 3 จัดเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 10 ตัน
 3. ขยะที่เก็บได้ในเขตเทศบาล ประมาณ 5.00 ตัน/วัน
 4. ขยะที่กำจัดได้ในเขตเทศบาล ประมาณ 5.00 ตัน/วัน
- โดยเทศบาลตำบลโนนดินแดง กำจัดขยะโดยวิธีเทกองและเผาเป็นครั้งคราว
ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี เทศบาลตำบลโนนดินแดง

อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

วิสัยทัศน์ในการพัฒนา

เมืองสะอาดน่าอยู่

สู่สังคมคุณธรรม

นำหน้าด้านการศึกษา

พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

บนพื้นฐานความพอเพียง

บริหารบ้านเมืองด้วยหลักธรรมมาภิบาล

พันธกิจ

พันธกิจที่ 1 การรักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ให้เกิดความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการสร้างถนนทางเดินทางระบายน้ำรวม ทั้งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอและใช้การได้ดี และมีการปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ต่าง ๆ ให้เกิดความสวยงาม

พันธกิจที่ 2 การสนับสนุนส่งเสริมชุมชนให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพชีวิต เป็นสังคมที่มีคุณธรรม

พันธกิจที่ 3 พัฒนาด้านการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น หากประชาชนมีการศึกษาที่ดีก็จะทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ประสบความสำเร็จมากขึ้น

พันธกิจที่ 4 การเสริมสร้างสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนให้มีเสถียรภาพ ทำให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีขึ้น

พันธกิจที่ 5 ส่งเสริมให้ประชาชนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ

พันธกิจที่ 6 การบริหารของเทศบาลจะต้องอยู่บนหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

นโยบายของนายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง

นโยบายด้านการพัฒนาสังคม

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สนับสนุนและสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการทุพพลภาพ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา ทั้งก่อนวันเรียน ในโรงเรียน นอกโรงเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต รักษาและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น การศาสนา การนันทนาการ สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมพัฒนาด้านการสาธารณสุขเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนในเขตเทศบาลอย่างทันสมัยของสังคม

นโยบายการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จะมุ่งมั่นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ซ่อมแซมสิ่งที่มีอยู่ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สนับสนุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึงเพียงพอ และมีมาตรฐานเพื่อความสะดวกสบายของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง มีการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีความทันสมัย ดำเนินการปรับปรุงระบบจราจร การผังเมือง ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงามของบ้านเมือง

นโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

มุ่งเน้นการส่งเสริมการยกระดับรายได้ การประกอบอาชีพของประชาชน ส่งเสริมการผลิตการตลาด สร้างความเข้มแข็งการรวมกลุ่มของประชาชน ให้ได้รับโอกาสพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน เกิดการขยายตัวต่อเศรษฐกิจในระดับชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ส่งเสริมสนับสนุนสถานที่จำหน่าย ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

นโยบายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตได้อย่างสมดุล ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบ ให้อำนาจการเฝ้าระวัง สอดส่องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ มีผลสัมฤทธิ์ชัดเจน ส่งเสริมพัฒนาสวนสุขภาพ สวนสาธารณะให้เป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

นโยบายด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร

สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาการเมืองการบริหาร ที่ให้อิสระแก่ท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนดินแดงตามภารกิจของเทศบาล โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีและธรรมาภิบาล ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น การพัฒนารายได้ของเทศบาล พัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร พัฒนาระบบการทำงานเพื่อตอบสนองการให้บริการกับประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่ออ้างอิงในการศึกษา ได้ดังนี้

ศราวุธ ศรีประเสริฐ (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล อาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับจากเทศบาล ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ก้องเกียรติ มณฑาทิพย์ (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ความสนใจข่าวสารบ้านเมืองและประโยชน์ที่ได้รับจากภารกิจของเทศบาล ปัจจัยที่ไม่มี

ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การ การเงิน สถานภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคมและความรู้ ความเข้าใจการเมืองการปกครอง ในระดับเทศบาล

ประมวล นาดัน (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีในส่วนปกครองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาท ความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ปิยะพร สถิตประเสริฐ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน:กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ ผลมาจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ ต้องใช้เวลาหาเลี้ยงชีพ ยังส่งผลกระทบต่อความสนใจในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้งในระดับต่ำ และที่สำคัญคือต้องมีภาระจูงใจไม่ว่าจะเป็นเงินทอง สิ่งของหรือมีผลประโยชน์แทน ถึงจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

กฤติชัย เพ็ญศิริ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

โกมินทร์ กุลเวชกิจ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากมากไปหาน้อย คือการเลือกตั้ง การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่มผลประโยชน์ และการแสดงออกซึ่งความต้องการต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน ที่จำแนกตามเพศและอายุไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่

อาศัยมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าระดับอนุปริญญาขึ้นไป อาชีพเกษตรกร/รับจ้างมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ามากกว่าอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ และหมู่ที่ 3 มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าหมู่ที่ 2

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป ได้แก่ เทศบาลควรมีการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน เช่น การริเริ่มการดำเนินงาน การวางแผนการดำเนินงาน การพัฒนาชุมชนโดยการทำความสะดวกของทางเดินเท้าและถนนให้สะอาดมากยิ่งขึ้น ควรจัดให้มีที่พักผู้โดยสารและรถประจำทางให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาลให้ดูสวยงามเป็นเมืองน่าอยู่และเป็นที่น่าสนใจของประชาชนที่เดินทางผ่านสัญจรไปมาเพื่อจะได้เป็นบ้านเมืองตัวอย่างแก่ชุมชนอื่นและเทศบาลควรช่วยเหลือเบี้ยยังชีพแก่คนพิการและคนชราให้ทั่วถึงเพื่อคนเหล่านี้จะได้มีชีวิตที่ดีขึ้นและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขเหมือนคนปกติทั่วไป

กัลยา หนูสาร (2550:บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้ อาชีพ ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย และความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนตัวแปรเพศ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำเร็จ รักษาวัฒน์ (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเมืองการเลือกตั้งของเทศบาล และด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

จิราภรณ์ สารศรี (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านการเมืองการเลือกตั้ง อบต.และด้านการวางแผนพัฒนา อบต.อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.อยู่ในระดับปานกลาง

ปนัดดา ไคคำนุช (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับสูง และบทบาทการมีส่วนร่วมของสมาชิก อบต.สตรี กับ สมาชิก อบต.ชาย ไม่แตกต่างกัน

ชนพล กุลเพชร โชติ (2552:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน คือ ด้านการเมือง การเลือกตั้งเทศบาล ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล และด้านการติดตามการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตามลำดับ

จากงานวิจัยต่าง ๆ สรุปได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน บางแห่งมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ บางแห่งมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และบางแห่งมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง และประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หลากอย่าง เช่น การมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้ง ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล การตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็แตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น อายุ รายได้ การศึกษา อาชีพ เพศ โดยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ทั้งทางด้านการพัฒนา การติดตามและการตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์กร และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ก็มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7,051 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอโนนดินแดง เดือน สิงหาคม 2552)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปในแต่ละหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตเลือกตั้ง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เขตเลือกตั้งที่ 1	3,428	182
เขตเลือกตั้งที่ 2	3,623	185
รวม	7,051	367

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง 4 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง และด้านการตรวจสอบทางการเมือง แบ่งระดับเป็น 6 ระดับ คือ มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่มีส่วนร่วม โดยกำหนดคะแนนไว้ 6 ระดับ คือ

มีส่วนร่วมมากที่สุด	6	คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	5	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	4	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	3	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	2	คะแนน
ไม่มีส่วนร่วมเลย	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้

2.2 ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของ ลิเกิร์ต โดยใช้หลักการวัดค่ารวมและประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

(Weighting Mean Score)

2.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย
กรอบความคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับ
คำแนะนำในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ
ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญที่
ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ได้แก่

2.5.1 จำสปีโทสันติ นรสีห์ ปลัดเทศบาลตำบลโนนดินแดง

2.5.2 นางสาวเดือนใจ ชุมสงฆ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนดินแดง

2.5.3 อาจารย์ ดร.กระพัน ศรีงาน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์จากผู้เชี่ยวชาญ
กลับไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อนำไปแก้ไข

2.7 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใหม่ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่ง
มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.8 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา
(Alpha Coeffcience) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
เท่ากับ 0.9539 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อขอหนังสือ
แนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง เพื่อความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขต
เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเองจากแบบสอบถามจำนวน
367 ฉบับ ได้จำนวน 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามมาได้จำนวน 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ลงรหัสแบบสอบถาม
3. และกำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตาราง แสดงจำนวนร้อยละ
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
4. เปรียบเทียบการแปลผลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้ กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (กานดา พูลลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 - 6.00	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4.51 - 5.00	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก
3.51 - 4.50	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2.51 - 3.50	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.51 - 2.50	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
1.00 - 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpla Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทำการวิเคราะห์ และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏตามตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	367	100
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	200	54.50
1.2 เพศหญิง	165	45.00
2. อายุ		
2.1 อายุ 18 – 30 ปี	92	25.10
2.2 อายุ 31 – 40 ปี	122	33.20
2.3 อายุ 41 – 50 ปี	89	24.30
2.4 อายุ 51 ปีขึ้นไป	64	17.40
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	183	49.90
3.2 มัธยมศึกษา/ปวช.	112	30.50
3.3 อนุปริญญา/ปวส.	33	9.00
3.4 ปริญญาตรีขึ้นไป	39	10.60
4. อาชีพ		
4.1 เกษตรกร	138	37.60
4.2 อาชีพส่วนตัว/ค้าขาย	77	21.00
4.3 รับราชการ	48	13.10
4.4 นักเรียน/นักศึกษา	92	25.10
4.5 รับจ้าง	12	3.30
4.6 อื่น ๆ	2	0.10

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 367 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 คน เป็นหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 คน

จำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุระหว่าง 31–40 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 18–30 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4

จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับอนุปริญา/ปวส จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกร มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 12 – 16 ดังนี้

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.35	1.00	ปานกลาง
2. ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง	3.26	1.26	น้อย
3. ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง	2.55	1.44	น้อย
4. ด้านการตรวจสอบทางการเมือง	2.63	1.76	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.20	.94511	น้อย

จากตาราง 12 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.35$) ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 2.55$) ด้านการตรวจสอบทางการเมือง ($\bar{X} = 2.63$) และด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			
1. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองและการเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ เช่น เสียงตามสาย วิทยุ โทรทัศน์	4.36	1.26	ปานกลาง
2. ท่านเคยร่วมพูดคุย สนทนากับคนอื่นเกี่ยวกับการเมือง การเลือกตั้งบ่อย	3.93	1.24	ปานกลาง
3. ท่านเคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนหรือบุคคลอื่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.42	1.36	ปานกลาง
4. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	4.63	1.40	มาก
5. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	4.78	1.35	มาก
6. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมาชิกสภาเทศบาลทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งเพียงใด	4.79	1.36	มาก
7. ไปท่านเคยชักชวนหรือพาคคนในครอบครัวหรือบุคคลอื่นไปเลือกตั้ง	4.47	1.45	ปานกลาง

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8. ท่านเคยเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งเพียงใด	3.44	1.79	น้อย
รวมเฉลี่ย	4.35	1.00	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 4, 5 และ 6 อยู่ในระดับมาก ข้อ 8 อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 6 ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมาคือข้อ 5 ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 8 ท่านเคยเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งเพียงใด ($\bar{X} = 3.44$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง			
9. ท่านเคยแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการชักชวนสมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลอื่นไปร่วมติดยาประชาสัมพันธ์ แผ่นพับใบปลิวให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง	3.35	1.58	น้อย
10. ท่านเคยเป็นอาสาสมัครในการชักชวนให้บุคคลอื่นไปร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองกลุ่มการเมือง	3.25	1.58	น้อย

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11. ท่านเคยร่วมกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองในการนำหัวคะแนนไปแนะนำ ให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประชาสัมพันธ์ผู้สมัครหรือกลุ่มการเมือง	2.99	1.63	น้อย
12. ท่านสนใจ ติดตามข่าวสารการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง	3.58	1.55	ปานกลาง
13. ท่านเคยร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้อื่นดูการปราศรัย	3.34	1.54	น้อย
14. ท่านเคยไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองตีประตูประชาสัมพันธ์ แจกแผ่นพับ ใบปลิว	3.06	1.66	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.26	1.26	น้อย

จากตาราง 14 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 12 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 12 ท่านสนใจ ติดตามข่าวสารการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมาคือข้อ 9 ท่านเคยแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการชักชวนสมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลอื่นไปร่วมตีประตูประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ ใบปลิวให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 3.35$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 11 ท่านเคยร่วมกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองในการนำหัวคะแนนไปแนะนำ ให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประชาสัมพันธ์ผู้สมัครหรือกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 2.99$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง			
15.ท่านเคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง	2.52	1.63	น้อย
16.ท่านเคยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น บริจาคเงิน สิ่งของให้แก่ผู้สมัครทางการเมืองหรือกลุ่มการเมือง	2.44	1.61	น้อยที่สุด
17.ท่านเคยแนะนำหรือส่งเสริมให้บุคคลอื่นหรือบุคคลในครอบครัวเข้าสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง	2.52	1.63	น้อย
18.ท่านเคยรวมกลุ่มในการจัดตั้งกลุ่มทางการเมืองหรือพรรคการเมือง	2.54	1.67	น้อย
19.ท่านเคยไปหากกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองเพื่อขอความร่วมมือหรือขอความช่วยเหลือ	2.68	1.63	น้อย
20.พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองเคยให้การแนะนำหรือชักชวนท่านเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง	2.60	1.64	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.55	1.44	น้อย

จากตาราง 15 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 16 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 19 ท่านเคยไปหากกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองเพื่อขอความร่วมมือ หรือขอความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.68$) รองลงมาคือข้อ 20 พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองเคยให้การแนะนำหรือชักชวนท่านเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมือง หรือพรรคการเมือง ($\bar{X} = 2.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ

ข้อ 16 ท่านเคยให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น บริจาคเงิน สิ่งของ ให้แก่ผู้สมัครทางการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 2.44$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตรวจสอบทางการเมือง โดยภาพรวม และรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการตรวจสอบทางการเมือง			
21. ท่านเคยตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	2.91	1.70	น้อย
22. ท่านเคยตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่ามีคุณสมบัติในการออกเสียงเลือกตั้งและมีตัวตนตรงกับทะเบียนบ้าน	3.05	1.62	น้อย
23. ท่านเคยขอตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองจากเจ้าหน้าที่	2.92	1.70	น้อย
24. ท่านเคยไปสังเกตการณ์ลงคะแนนในการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้ง	3.05	1.62	น้อย
25. ท่านเคยเป็นเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในหน่วยเลือกตั้ง	2.81	1.69	น้อย
26. ท่านเคยไปดูและสังเกตการณ์นับนับคะแนนการเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนน	3.00	1.70	น้อย
27. ท่านเคยร้องเรียนเพื่อให้ตรวจสอบพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้ง	2.38	1.59	น้อยที่สุด
28. ท่านเคยคัดค้านผลการเลือกตั้ง	2.26	1.56	น้อยที่สุด
29. ท่านเคยเป็นตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองในการนับคะแนนการเลือกตั้ง	2.24	1.55	น้อยที่สุด
30. ท่านเคยตรวจสอบการปฏิบัติงานและการบริหารงานของนักการเมือง	2.19	1.51	น้อยที่สุด
31. ท่านตรวจสอบการซื้อเสียงขายเสียงในการเลือกตั้ง	2.20	1.53	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.63	1.17	น้อย

จากตาราง 16 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตรวจสอบทางการเมือง โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 27,28,29,30,31 อยู่ในระดับน้อย ที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 22 ท่านเคยตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่ามีคุณสมบัติในการออกเสียงเลือกตั้งและมีตัวตนตรงกับทะเบียนบ้าน ($\bar{X} = 3.05$) รองลงมาคือข้อ 26 ท่านเคยไปดูและสังเกตการณ์นับคะแนนการเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนน ($\bar{X} = 3.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 30 ท่านเคยตรวจสอบการปฏิบัติงานและการบริหารงานของนักการเมือง ($\bar{X} = 2.19$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตาราง 17 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ควรมีการปรับปรุงและรักษาความสะอาดถนนและรางระบายน้ำในเขตเทศบาล รวมทั้งการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล	49	25.79
2. ควรปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เสียงไร้สายของเทศบาลให้ใช้งานได้ดีและทั่วถึงทุกชุมชน	40	21.05
3. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล	30	15.79
4. ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับผู้ซื้อเสียง ขायสิทธิ์	20	10.51
5. ให้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของเทศบาล	20	10.51
6. ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	15	7.89
7. ควรมีระบบการเลือกตั้งแบบใหม่ให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรมยิ่งขึ้น	8	7.89
8. ควรมีการอบรมชี้แจงประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบาทบาทหน้าที่ของตนเอง	8	4.21
รวม	190	100

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีจำนวนมากที่สุด ควรมีการปรับปรุงและรักษาความสะอาดถนนและรางระบายน้ำ ในเขตเทศบาลรวมทั้งการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 25.79 รองลงมาคือ ควรปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เสียงไร้สายของเทศบาลให้ใช้งานได้ดีและทั่วถึงทุกชุมชน ร้อยละ 21.05 และ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล ร้อยละ 15.79

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลและมีข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง และด้านการตรวจสอบทางการเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7,051 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปในแต่ละหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากเอกสารและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไขสำนวนและภาษาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลลำโรงใหม่ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.9539 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดทำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยตั้งอยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์

การเลือกตั้งการเมือง ด้านการตรวจสอบทางการเมือง และด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนมากที่สุด ควรมีการปรับปรุงและรักษาความสะอาด ถนนและรางระบายน้ำ ในเขตเทศบาลรวมทั้งการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ควรปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เสียงไว้สายของเทศบาลให้ใช้งานได้ดีและทั่วถึงทุกชุมชน และควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ต่อแนวทางที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาของเทศบาลมากขึ้น เป็นข้อมูลให้เทศบาลตำบลโนนดินแดง นำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและของเทศบาล ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปราย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นน้อย อาจเป็นไปได้ว่าขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้ง การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือการเข้าร่วมกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็น การเข้าไปตรวจสอบกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองหรือกลุ่มการเมือง รวมทั้งการแสดงออกซึ่งความต้องการต่าง ๆ ไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกเหนือจากการเลือกตั้ง ประกอบกับปัจจุบันได้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและด้านการเมืองต่าง ๆ เข้ามามากมาย ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานและต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยจะเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่โดยตรงเท่านั้น เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนด้านอื่น ๆ คือด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง รวมถึงด้านการตรวจสอบทางการเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ตื่นตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกมินทร์ กุลเวชกิจ (2549:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม

ร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ระดับน้อย แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชนพล กุลเพชร โชติ (2552:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมือง ซึ่งจะจำแนกอภิปรายผลแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ให้ความสนใจ ติดตามข่าวสารทางการเมืองพอสมควร ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ป้ายประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หรือมีการพูดคุยพบปะสนทนากับบุคคลในครอบครัวและคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ตลอดเวลา โดยถือว่ามีหน้าที่ในการที่จะเข้าไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประกอบกับเทศบาลตำบลโนนดินแดง ได้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งมากขึ้นหลากหลายรูปแบบ ทั้งในด้านผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ก็มีการแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพร สติประเสริฐ (2548 :บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการแนะนำหรือชักชวนบุคคลในครอบครัวและคนอื่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์ในการติดป้ายประชาสัมพันธ์ การแจกแผ่นพับ ใบปลิว การฟังการปราศรัยของนักการเมืองหรือกลุ่มการเมือง เพราะส่วนมากในการดำเนินกิจการครั้งนี้ นักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองจะมีตัวแทน ญาติพี่น้อง หรือสมาชิกของพรรคเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมอยู่แล้ว ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์หรือจูงใจให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งบางครั้งนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมีการจ้างเหมาให้บุคคลอื่นภายนอกเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมแทน ซึ่งจะมีผลประโยชน์ตอบแทนเข้ามาในส่วนตรงนี้ ประชาชนถ้าไม่มีค่าตอบแทนหรือ

แรงจูงใจก็จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในด้านนี้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติชัย เพ็ญศิริ (2548:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ เพราะนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเดิม ๆ ในการเข้ามาจัดตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง โดยนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองต้องมีพื้นฐานทางด้านสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นฐานอื่น ๆ ที่มากพอสมควร ประชาชนที่ไม่ได้มีพื้นฐานตรงนี้ก็เข้ามาเป็นนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองกระทำได้ยาก ทำให้นักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นเป็นการแข่งขันกันเองในกลุ่มเดิม ๆ ส่วนการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือบริจาคสิ่งของหรือพรรคการเมืองด้านอื่น ๆ เช่น บริจาคเงินสิ่งของ มีน้อย อาจสืบเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลโนนดินแดงเป็นเขตพื้นที่ที่มีความจำกัดทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม รายได้ของประชาชนและสภาพเศรษฐกิจยังไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศราวุธ ศรีประเสริฐ (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง

2.4 ด้านการตรวจสอบทางการเมือง พบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ เป็นเพราะประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าสามารถเข้าไปตรวจสอบคุณสมบัติของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองได้หรือไม่ ส่วนมากจะตรวจสอบเฉพาะรายชื่อของตนเอง ว่ามีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่เท่านั้น การไปมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การลงคะแนนของหน่วยเลือกตั้งและการเป็นเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในหน่วยเลือกตั้ง ก็จะเป็นบุคคลเฉพาะหรือกลุ่มของคนที่เป็นกรรมการหมู่บ้านหรือชุมชนซึ่งเข้าไปเป็นตัวแทนในการเลือกตั้งดังกล่าว บุคคลอื่น ก็เข้าไปเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ไม่ได้ นอกจากนั้น ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับการตรวจสอบนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองว่าสามารถดำเนินการได้ โดยถือว่าหน้าที่ดังกล่าวเป็นของเทศบาลหรือองค์กรภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของก้องเกียรติ มณฑาพันธ์ (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ

3. ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง พบว่าเทศบาลตำบลโนนดินแดงควรมีการปรับปรุงและรักษาความสะอาดของถนนและวางระบายน้ำ รวมทั้งการกำจัดสิ่งปฏิกูล มีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะเทศบาลตำบลโนนดินแดงมีประชากรเพิ่มมากขึ้นและพื้นที่ในเขตเทศบาลมีความเจริญมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน ทำให้เกิดปัญหาและความสะอาดของท้องถนน ข้อเสนอแนะรองลงมาคือควรมีการปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เสียงไร้สายของเทศบาลให้ใช้งานได้ดีและทั่วถึง เพื่อจะได้รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง ซึ่งสภาพปัญหาจากการที่เครื่องเสียงไร้สายของเทศบาลได้ชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ และยังไม่ทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของเทศบาล และข้อเสนอแนะในลำดับต่อมาคือ การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ทั้งนี้ ที่ผ่านมาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลน้อย เนื่องจากเทศบาลยังมีการดำเนินการทางด้านสาธารณูปโภคยังไม่ทั่วถึงทุกชุมชนในเขตเทศบาล นอกจากนี้ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ดังนั้นเทศบาลตำบลโนนดินแดง ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทุกรูปแบบเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งว่ามีความสำคัญหรือมีประโยชน์อย่างไร การไม่ไปใช้สิทธิมีผลกระทบต่อตนเองและส่วนรวมในด้านใดบ้าง นอกจากนี้เทศบาลควรประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนเห็นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองไทยตามระบอบประชาธิปไตย

1.2 ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ เทศบาลตำบลโนนดินแดงควรชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ประชาชนทราบถึงความสำคัญของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองว่ามีความสำคัญเพราะการเมืองถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของทุกคน และพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองก็มีบทบาทสำคัญในการกำหนด

นโยบายต่าง ๆ เพื่อมาใช้บริหารจัดการประเทศและท้องถิ่น ถ้าเราได้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ไม่มีคุณภาพหรือไม่มีคุณธรรมเข้าไปบริหารก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกคนเทศบาลฯ ควรเข้าไปจัดกิจกรรมและให้ประชาชนรับทราบถึงความสำคัญของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง เพื่อจะได้พรรคการเมืองที่ดีมีคุณธรรมและความรู้ไปพัฒนาประเทศต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในเรื่องนี้ในกลุ่มประชากรในเขตรับผิดชอบของเทศบาลอื่น ๆ ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อที่จะได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอื่นๆ ของเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

บรรณานุกรม

- กัลยา หนูสาร. (2550). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอชะงวด จังหวัดนครศรีธรรมราช.** รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น) วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กานดา พูนลาภทวี. (2530). **สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร: พิสิกส์เซ็นเตอร์
- กิติ ประทุมแก้ว. (2529). **การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.
- ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์. (2546). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ (ปร.ม.) กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กฤติชัย เพ็ญศิริ.(2548). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกวิท พวงงาม. (2544). **อบต.ในกระบวนทัศน์ใหม่: พัฒนา สร้างเครือข่ายและส่งเสริมความเข้มแข็ง.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- โกมินทร์ กุลเวชกิจ. (2549). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนามหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2546). **การมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองท้องถิ่น.** *รัฐสภาสาร,* 51 (2) : 1-6.
- จันทนา สุทธิจารี. (2544). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมือง การปกครอง ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วิ.เจ พรินติ้ง.
- จิราภรณ์ สารศรี.(2551). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี.** ปร.ม. บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์เนส พรินติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.

- ไชยพร ตันท์จิตานนท์. (2536). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล. กรณีศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด.กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เขาวนั้วศ เสนพงศ์. (2547). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เทพกาญจน์ เกียรติศิริ. (2550). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม*. รป.ม. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองอาน พาโรตง. (2549). *ประมวลกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติงานของท้องถิ่น สำหรับ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด,เทศบาล,องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พรินต์ติ้ง*.
- ชนพล กุลเพชรโชติ. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์*. ภาคนิพนธ์.รป.ม.(สาขารัฐ ประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2534). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสาร วิชาการ.
- ประหยัด หงส์ทองคำ และอนันต์ เกตุวงศ์. (2524). *กลวิธีและแนวทางการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในงานพัฒนาภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- ปนัดดา โดคำนุช. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วน ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระ รป.ม. (สาขา การเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะพร สถิตประเสริฐ. (2548). *การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน:กรณีศึกษา เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. (สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประมวล นาดัน. (2547). *บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระ รป.ม. (สาขาการเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประยูร กาญจนกุล. (2538). *คำบรรยายกฎหมายปกครอง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลโนนดินแดง. (2552). *แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2553 - 2555)*. เทศบาลตำบล โนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.

- มหาชาติ เสริมใหม่.(2549).**การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์**.วิทยานิพนธ์.รป.ม. บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศราวุธ ศรีประเสริฐ.(2543). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์**. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). **กฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2546). **การเมือง แนวความคิดและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม
- สนธิ์ บางยี่ขันซ์ และวิทยา นภาศิริกุลกิจ (ม.ป.ป.) **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมนึก ปัญญาสิงห์.(2542). “การทำงานแบบมีส่วนร่วม” **มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**. 2 (พฤศจิกายน. 2541 – เมษายน 2542): 23 - 24
- สุวรรณี คงทอง. 2536. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในท้องที่อำเภอสิเกาจังหวัดตรัง**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท (สาขารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุจิต บุญบงการ. (2546). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย**. เอกสาร **สอบชุดวิชาปัญหาพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ 5 - 14** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สำเร็จ รักษาวัณณะ.(2551). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์**. รป.ม. บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สัมพันธ์ เตชะอธิก และคนอื่นๆ.(2546). **อบต.เทศบาล/อบจ.ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). **การปกครองท้องถิ่น** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมร รักษาสัตย์. (2543). **ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). **ประชาธิปไตยท้องถิ่น**. นนทบุรี: มิติใหม่.
- Nie, N. H. and Sidney, V. (1975). **Political Participationon**. Handbook of Political Science, (4th Ed.), Massachusetts: Addison, pp. 9-12.
- Pateman, C. (1970). **Participation and Democracy Theory**. London : Cambridge University Press.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศร ๐๔๔๕.๐๑/ว ๒๔๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน จำสิปโทสันติ นรสิทธิ์

ด้วย นางวนิดา จำทัศน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล โนนดินแดง อำเภอ โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ วัฒนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ก่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ กบ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๔๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเดือนใจ ชุมสงฆ์

ด้วย นางวนิดา ชำทัศน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนคินแดง อำเภอโนนคินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๕๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๕๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๕๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๐/ว ๒๔๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ณ.ระ อ.โนนสูง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์กระวีกัน ศรีงาม

ศาสตราจารย์ ดร. นงนิตา ช่างคำ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สำนักศึกษานอกเขตการศึกษา
เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร โนนสูง อําเภอ โนนสูง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์กระวีกัน ศรีงาม เป็นที่ปรึกษาทางด้านทฤษฎี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกวามอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยฯ ได้ดำเนินการ ใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนิตา ช่างคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๐ ๑๒๒๐, ๐ ๔๔๖๐ ๑๒๒๑ ต่อ ๑๑๑๑

โทรสาร ๐ ๔๔๖๐ ๒๔๕๗

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลตาไรใหม่

ด้วย นางวนิดา ขำทัศน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ กะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางวนิดา ขำทัศน์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง

ด้วย นางวนิดา ชำทัศน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทิบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำค้นคว้าอิสระของหลักสูตรการศึกษา ระดับปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้ จะนำไปใช้ประกอบการศึกษาในเชิงวิชาการ ไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความ เป็นจริงทุกประการและครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 1. () ชาย
 2. () หญิง
2. อายุ
 1. () 18 - 30
 2. () 31 - 40
 3. () 41 - 50
 4. () 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 1. () ประถมศึกษา
 2. () มัธยมศึกษา/ปวช
 3. () ปวส/อนุปริญญา
 4. () ปริญญาตรีขึ้นไป
4. อาชีพ
 1. () เกษตรกร
 2. () อาชีพส่วนตัว
 3. () รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 4. () นักเรียน/นักศึกษา
 4. () รับจ้าง
 6. () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการศึกษาวิจัยฉบับนี้

วนิดา ขำทัศน์

ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
A1	134.2667	201.2368	.6196	.9524
A2	134.4000	204.3862	.4823	.9535
A3	134.2333	201.0816	.5851	.9527
A4	134.4667	196.6713	.7125	.9516
A5	134.3333	197.5402	.6819	.9519
A6	134.2000	200.8552	.6847	.9519
A7	134.3000	203.5276	.6005	.9526
A8	134.4333	202.2540	.6540	.9522
B9	134.3333	202.3678	.6175	.9524
B10	134.3667	200.5161	.5577	.9531
B11	134.5333	204.8092	.4631	.9536
B12	134.5000	200.6724	.7145	.9517
B13	134.3000	202.0103	.6307	.9523
B14	134.3667	198.5851	.7209	.9516
C15	134.2667	204.1333	.5610	.9529
C16	134.6000	204.1793	.5258	.9531
C17	134.3333	202.3678	.6175	.9524
C18	134.1667	205.6609	.5233	.9531
C19	134.3667	201.9644	.5580	.9529
C20	134.5333	204.1195	.4984	.9533
C21	134.2333	197.7713	.7416	.9514
C22	134.4667	203.9816	.5218	.9531
D23	134.2667	201.2368	.6196	.9524
D24	134.2000	200.8552	.6847	.9519
D25	134.4333	202.2540	.6540	.9522
D26	134.3667	200.5161	.5577	.9531
D27	134.5333	204.8092	.4631	.9536
D28	134.3000	202.0103	.6307	.9523
D29	134.3333	202.3678	.6175	.9524
D30	134.7333	198.9609	.6959	.9518
D31	134.4333	202.2540	.6540	.9522
D32	134.1000	197.1966	.7754	.9511

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 32

Alpha = .9539

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางวนิดา แววงค์
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 12 เดือน มกราคม พ.ศ.2515
สถานที่เกิด	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	148 หมู่ที่ 2 บ้านโนนดินแดง ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เจ้าพนักงานพัสดุ
สถานที่ทำงาน	กองคลัง งานพัสดุทะเบียนทรัพย์สิน เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2528 ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง พ.ศ.2530 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนร่มเกล้าบุรีรัมย์ พ.ศ.2534 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก พ.ศ.2540 อนุปริญญาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ.2542 ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการ ทั่วไปสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ.2553 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์